

Γνώμη του Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (άρθρο 64)

Γνώμη 28/2024 σχετικά με ορισμένες πτυχές της προστασίας δεδομένων που σχετίζονται με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των μοντέλων ΤΝ

Εκδόθηκε στις 17 Δεκεμβρίου 2024

Translations proofread by EDPB Members.

This language version has not yet been proofread.

Σύνοψη

Οι τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης δημιουργούν πολλές ευκαιρίες και οφέλη σε ένα ευρύ φάσμα τομέων και κοινωνικών δραστηριοτήτων.

Προστατεύοντας το θεμελιώδες δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων, ο ΓΚΠΔ υποστηρίζει αυτές τις ευκαιρίες και προωθεί άλλα θεμελιώδη δικαιώματα της ΕΕ, όπως το δικαίωμα στην ελευθερία της σκέψης, της έκφρασης και της πληροφόρησης, το δικαίωμα στην εκπαίδευση ή την επιχειρηματική ελευθερία. Ως εκ τούτου, ο ΓΚΠΔ είναι ένα νομικό πλαίσιο που ενθαρρύνει την υπεύθυνη καινοτομία.

Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνοντας υπόψη τα ζητήματα προστασίας των δεδομένων που εγείρουν οι τεχνολογίες αυτές, η ιρλανδική εποπτική αρχή ζήτησε από το ΕΣΠΔ να εκδώσει γνώμη για ζητήματα γενικής εφαρμογής σύμφωνα με το άρθρο 64 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ. Το αίτημα αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο των φάσεων ανάπτυξης και εφαρμογής των μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης («TN»). Πιο αναλυτικά, στο αίτημα τέθηκαν τα εξής ερωτήματα: 1) πότε και πώς ένα μοντέλο TN μπορεί να θεωρηθεί «άνωνυμο»; 2) πώς οι υπεύθυνοι επεξεργασίας μπορούν να αποδείξουν την καταλληλότητα του έννομου συμφέροντος ως νομικής βάσης στις φάσεις ανάπτυξης και 3) εφαρμογής; και 4) ποιες είναι οι συνέπειες της παράνομης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη φάση ανάπτυξης ενός μοντέλου TN στην επακόλουθη επεξεργασία ή λειτουργία του μοντέλου TN.

Όσον αφορά το πρώτο ερώτημα, στη γνώμη αναφέρεται ότι οι ισχυρισμοί περί ανωνυμίας ενός μοντέλου TN θα πρέπει να αξιολογούνται από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές κατά περίπτωση, δεδομένου ότι το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι τα μοντέλα TN που εκπαιδεύονται με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν μπορούν, σε όλες τις περιπτώσεις, να θεωρηθούν ανώνυμα. Για να θεωρηθεί ένα μοντέλο TN ανώνυμο, τόσο 1) η πιθανότητα άμεσης (ή και πιθανολογικής) εξαγωγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν άτομα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα χρησιμοποιήθηκαν για την ανάπτυξη του μοντέλου, όσο και 2) η πιθανότητα λήψης, σκόπιμης ή μη, τέτοιων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από ερωτήσεις, θα πρέπει να είναι αμελητέα, λαμβάνοντας υπόψη «όλα τα μέσα τα οποία είναι ευλόγως πιθανό ότι θα χρησιμοποιηθούν» από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή άλλο πρόσωπο.

Κατά τη διενέργεια της αξιολόγησής τους, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να επανεξετάζουν την τεκμηρίωση που παρέχεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας για να αποδειχθεί η ανωνυμία του μοντέλου. Εν προκειμένω, η γνώμη παρέχει έναν μη περιοριστικό και μη εξαντλητικό κατάλογο μεθόδων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους υπευθύνους επεξεργασίας για την απόδειξη της ανωνυμίας και μπορούν, επομένως, να ληφθούν υπόψη από τις εποπτικές αρχές κατά την αξιολόγηση του ισχυρισμού του υπευθύνου επεξεργασίας περί ανωνυμίας. Αυτό καλύπτει, για παράδειγμα, τις προσεγγίσεις που ακολουθούν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας, κατά τη φάση της ανάπτυξης, για να αποτρέψουν ή να περιορίσουν τη συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευση, να μειώσουν την αναγνωρισιμότητά τους, να αποτρέψουν την εξαγωγή τους ή να παράσχουν διαβεβαίωση σχετικά με την προηγμένη ανθεκτικότητα σε επιθέσεις.

Όσον αφορά το δεύτερο και το τρίτο ερώτημα, η γνώμη παρέχει γενικές εκτιμήσεις που πρέπει να λαμβάνουν υπόψη οι εποπτικές αρχές όταν αξιολογούν εάν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας μπορούν να επικαλεστούν έννομο συμφέρον ως κατάλληλη νομική βάση για την επεξεργασία που διενεργείται στο πλαίσιο της ανάπτυξης και της εφαρμογής μοντέλων TN.

Η γνώμη υπενθυμίζει ότι δεν υπάρχει ιεράρχηση των νομικών βάσεων που προβλέπονται από τον ΓΚΠΔ, και ότι εναπόκειται στους υπευθύνους επεξεργασίας να προσδιορίσουν την κατάλληλη νομική βάση για τις δραστηριότητες επεξεργασίας τους. Στη συνέχεια, η γνώμη υπενθυμίζει τον έλεγχο τριών σταδίων που θα πρέπει να διενεργείται κατά την αξιολόγηση της χρήσης του έννομου συμφέροντος ως νομικής βάσης, δηλ. 1) προσδιορισμός του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτο μέρος· 2) ανάλυση της αναγκαιότητας της επεξεργασίας για τους σκοπούς των επιδιωκόμενων έννομων συμφερόντων (αναφέρεται επίσης ως «κριτήριο αναγκαιότητας»)· και 3) εκτίμηση ότι τα συμφέροντα ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων δεν υπερισχύουν του έννομου συμφέροντος ή των έννομων συμφερόντων (αναφέρεται επίσης ως «κριτήριο εξισορρόπησης»).

Όσον αφορά το πρώτο στάδιο, υπενθυμίζεται στη γνώμη ότι ένα συμφέρον μπορεί να θεωρηθεί έννομο εάν πληρούνται τα ακόλουθα τρία σωρευτικά κριτήρια: το συμφέρον 1) είναι σύννομο· 2) διατυπώνεται με σαφήνεια και ακρίβεια· και 3) είναι πραγματικό και υπαρκτό (δηλαδή δεν είναι υποθετικό). Το συμφέρον αυτό μπορεί να καλύπτει, για παράδειγμα, στην ανάπτυξη ενός μοντέλου TN –ανάπτυξη της υπηρεσίας ενός εικονικού συνομιλητή για την παροχή βοήθειας στους χρήστες– ή στην εφαρμογή του για τη βελτίωση της ανίχνευσης απειλών σε ένα πληροφοριακό σύστημα.

Όσον αφορά το δεύτερο στάδιο, η γνώμη υπενθυμίζει ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί η αναγκαιότητα, πρέπει να εξετάζεται: 1) αν η δραστηριότητα επεξεργασίας θα επιτρέψει την επιδίωξη του έννομου συμφέροντος· και 2) αν ο τρόπος αυτός είναι ο λιγότερο παρεμβατικός για την επιδίωξη του εν λόγω συμφέροντος. Όταν αξιολογούν εάν πληρούνται η προϋπόθεση της αναγκαιότητας, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στον όγκο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία και στο εάν είναι αναλογική η επιδίωξη του επίμαχου έννομου συμφέροντος, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων.

Όσον αφορά το τρίτο στάδιο, η γνώμη υπενθυμίζει ότι το κριτήριο της εξισορρόπησης θα πρέπει να ελέγχεται με συνεκτίμηση των ειδικών περιστάσεων κάθε περίπτωσης. Στη συνέχεια, παρέχει επισκόπηση των στοιχείων που μπορούν να λαμβάνουν υπόψη οι εποπτικές αρχές όταν αξιολογούν εάν το συμφέρον ενός υπευθύνου επεξεργασίας ή τρίτου μέρους παρακάμπτεται από τα συμφέροντα, τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων.

Στο πλαίσιο του τρίτου σταδίου, η γνώμη επισημαίνει συγκεκριμένους κινδύνους για τα θεμελιώδη δικαιώματα οι οποίοι ενδέχεται να ανακύψουν είτε κατά τη φάση ανάπτυξης είτε κατά τη φάση εφαρμογής μοντέλων TN. Διευκρινίζει επίσης ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται κατά τις φάσεις ανάπτυξης και εφαρμογής των μοντέλων TN μπορεί να επηρεάσει τα υποκείμενα των δεδομένων με διάφορους τρόπους, οι οποίοι μπορεί να είναι θετικοί ή αρνητικοί. Για την αξιολόγηση του εν λόγω αντικτύπου, οι εποπτικές αρχές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τη φύση των δεδομένων που τίθενται σε επεξεργασία από τα μοντέλα, το πλαίσιο της επεξεργασίας και τις πιθανές περαιτέρω συνέπειες της επεξεργασίας.

Η γνώμη υπογραμμίζει επιπλέον τον ρόλο των εύλογων προσδοκιών των υποκειμένων των δεδομένων στο κριτήριο εξισορρόπησης. Αυτό μπορεί να είναι σημαντικό λόγω της πολυπλοκότητας των τεχνολογιών που χρησιμοποιούνται στα μοντέλα TN και του γεγονότος ότι μπορεί να είναι δύσκολο για τα υποκείμενα των δεδομένων να κατανοήσουν την ποικιλία των πιθανών χρήσεών τους, καθώς και τις διάφορες δραστηριότητες επεξεργασίας που εκτελούνται. Στο πλαίσιο αυτό, τόσο οι πληροφορίες που παρέχονται στα υποκείμενα των δεδομένων όσο και το πλαίσιο της επεξεργασίας μπορεί να συγκαταλέγονται μεταξύ των στοιχείων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση του εάν τα υποκείμενα των δεδομένων μπορούν εύλογα να αναμένουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τους θα υποβληθούν σε επεξεργασία. Όσον αφορά το πλαίσιο, αυτό μπορεί

να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα εξής: το εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ήταν δημόσια διαθέσιμα, τη φύση της σχέσης μεταξύ του υποκειμένου των δεδομένων και του υπευθύνου επεξεργασίας (και εάν υπάρχει σύνδεση μεταξύ των δύο), τη φύση της υπηρεσίας, το πλαίσιο στο οποίο συλλέχθηκαν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, την πηγή από την οποία συλλέχθηκαν τα δεδομένα (π.χ. τον ιστότοπο ή την υπηρεσία από όπου συλλέχθηκαν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, και τις ρυθμίσεις απορρήτου που προσφέρουν), τις πιθανές περαιτέρω χρήσεις του μοντέλου, και το εάν τα υποκείμενα των δεδομένων γνωρίζουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τους βρίσκονται στο διαδίκτυο.

Στη γνώμη υπενθυμίζεται επίσης ότι, όταν τα συμφέροντα, τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων φαίνεται να υπερισχύουν του έννομου συμφέροντος ή των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτο μέρος, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο εφαρμογής μέτρων μετριασμού προκειμένου να περιοριστεί ο αντίκτυπος της επεξεργασίας στα εν λόγω υποκείμενα των δεδομένων. Τα μέτρα μετριασμού δεν θα πρέπει να συγχέονται με τα μέτρα τα οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται εκ του νόμου να υιοθετήσει ούτως ή άλλως για να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ. Επιπλέον, τα μέτρα θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στις περιστάσεις της περίπτωσης και στα χαρακτηριστικά του μοντέλου ΤΝ, συμπεριλαμβανομένης της σκοπούμενης χρήσης του. Εν προκειμένω, η γνώμη παρέχει μη εξαντλητικό κατάλογο παραδειγμάτων μέτρων μετριασμού σε σχέση με τη φάση ανάπτυξης (μεταξύ άλλων όσον αφορά την ιστοσυγκομιδή) και τη φάση εφαρμογής. Τα μέτρα μετριασμού μπορεί να υπόκεινται σε ταχεία εξέλιξη και θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στις περιστάσεις της περίπτωσης. Ως εκ τούτου, εναπόκειται στις εποπτικές αρχές να αξιολογούν την καταλληλότητα των μέτρων μετριασμού που εφαρμόζονται κατά περίπτωση.

Όσον αφορά το τέταρτο ερώτημα, η γνώμη υπενθυμίζει γενικά ότι οι εποπτικές αρχές έχουν τη διακριτική ευχέρεια να αξιολογούν την πιθανή παράβαση (ή τις πιθανές παραβάσεις) και να επιλέγουν τα κατάλληλα, αναγκαία και αναλογικά μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις κάθε μεμονωμένης περίπτωσης. Στη συνέχεια, η γνώμη εξετάζει τρία σενάρια.

Σύμφωνα με το σενάριο 1, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διατηρούνται στο μοντέλο ΤΝ (υπό την έννοια ότι το μοντέλο δεν μπορεί να θεωρηθεί ανώνυμο, όπως περιγράφεται λεπτομερώς στο πρώτο ερώτημα) και στη συνέχεια υποβάλλονται σε επεξεργασία από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας (για παράδειγμα, στο πλαίσιο της εφαρμογής του μοντέλου). Η γνώμη αναφέρει ότι θα πρέπει να αξιολογείται, κατά περίπτωση, ανάλογα με το εκάστοτε πλαίσιο, εάν οι φάσεις ανάπτυξης και εφαρμογής αφορούν χωριστούς σκοπούς (και άρα συνιστούν χωριστές δραστηριότητες επεξεργασίας) και σε ποιον βαθμό η έλλειψη νομικής βάσης για την αρχική δραστηριότητα επεξεργασίας επηρεάζει τη νομιμότητα της επακόλουθης επεξεργασίας.

Σύμφωνα με το σενάριο 2, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διατηρούνται στο μοντέλο και υποβάλλονται σε επεξεργασία από άλλον υπεύθυνο επεξεργασίας στο πλαίσιο της εφαρμογής του μοντέλου. Εν προκειμένω, η γνώμη αναφέρει ότι οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας που εφαρμόζει το μοντέλο διενήργησε κατάλληλη αξιολόγηση, στο πλαίσιο των υποχρεώσεων λογοδοσίας του για απόδειξη της συμμόρφωσης με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) και το άρθρο 6 του ΓΚΠΔ, προκειμένου να εξακριβώσει ότι το μοντέλο ΤΝ δεν αναπτύχθηκε με παράνομη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η αξιολόγηση αυτή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη, για παράδειγμα, την πηγή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και εάν κατά την επεξεργασία στη φάση της ανάπτυξης διαπιστώθηκε παράβαση, ιδίως από εποπτική αρχή ή δικαστήριο, και θα πρέπει να είναι λιγότερο ή περισσότερο λεπτομερές ανάλογα με τους κινδύνους που ενέχει η επεξεργασία στη φάση της εφαρμογής.

Σύμφωνα με το σενάριο 3, ένας υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται παρανόμως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για την ανάπτυξη του μοντέλου TN και στη συνέχεια εξασφαλίζει την ανωνυμοποίησή τους, πριν ο ίδιος ή άλλος υπεύθυνος επεξεργασίας ξεκινήσει άλλη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της εφαρμογής. Εν προκειμένω, η γνώμη αναφέρει ότι, εάν μπορεί να αποδειχθεί ότι η μετέπειτα λειτουργία του μοντέλου TN δεν συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι δεν θα έχει εφαρμογή ο ΓΚΠΔ. Ως εκ τούτου, ο παράνομος χαρακτήρας της αρχικής επεξεργασίας δεν θα πρέπει να επηρεάζει τη μεταγενέστερη λειτουργία του μοντέλου. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι, όταν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας επεξεργάζονται ακολουθώντας δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται κατά τη διάρκεια της φάσης εφαρμογής, μετά την ανωνυμοποίηση του μοντέλου, ο ΓΚΠΔ θα έχει εφαρμογή σε σχέση με τις εν λόγω πράξεις επεξεργασίας. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η γνώμη θεωρεί ότι, όσον αφορά τον ΓΚΠΔ, η νομιμότητα της επεξεργασίας που πραγματοποιείται κατά τη φάση της εφαρμογής δεν θα πρέπει να επηρεάζεται από τον παράνομο χαρακτήρα της αρχικής επεξεργασίας.

Πίνακας περιεχομένων

1	Εισαγωγή.....	7
1.1	Σύνοψη των πραγματικών περιστατικών	7
1.2	Παραδεκτό του αιτήματος για έκδοση γνώμης βάσει του άρθρου 64 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ 9	
2	Πεδίο εφαρμογής και βασικές έννοιες.....	10
2.1	Πεδίο εφαρμογής της γνώμης	10
2.2	Βασικές έννοιες.....	13
2.3	Τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης στο πλαίσιο της γνώμης.....	13
3	Επί της ουσίας του αιτήματος	15
3.1	Σχετικά με τη φύση των μοντέλων TN σε σχέση με τον ορισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.....	15
3.2	Σχετικά με τις περιστάσεις υπό τις οποίες τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης θα μπορούσαν να θεωρηθούν ανώνυμα και πώς μπορεί αυτό να αποδειχθεί	17
3.2.1	Γενική εκτίμηση σχετικά με την ανωνυμοποίηση στο συγκεκριμένο πλαίσιο	17
3.2.2	Στοιχεία για την αξιολόγηση της υπολειπόμενης πιθανότητας ταυτοποίησης.....	20
3.3	Σχετικά με την καταλληλότητα του έννομου συμφέροντος ως νομικής βάσης για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της ανάπτυξης και της εφαρμογής μοντέλων TN	23
3.3.1	Γενικές παρατηρήσεις.....	24
3.3.2	Εκτιμήσεις σχετικά με τα τρία στάδια της αξιολόγησης του έννομου συμφέροντος στο πλαίσιο της ανάπτυξης και της εφαρμογής μοντέλων TN	26
3.4	Σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπο μιας παράνομης επεξεργασίας κατά την ανάπτυξη ενός μοντέλου TN στη νομιμότητα της επακόλουθης επεξεργασίας ή λειτουργίας του μοντέλου TN ...	38
3.4.1	Σενάριο 1 Ένας υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται παρανόμως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για την ανάπτυξη του μοντέλου, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διατηρούνται στο μοντέλο και στη συνέχεια υποβάλλονται σε επεξεργασία από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας (για παράδειγμα, στο πλαίσιο της εφαρμογής του μοντέλου).	41
3.4.2	Σενάριο 2 Ένας υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται παρανόμως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για την ανάπτυξη του μοντέλου, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διατηρούνται στο μοντέλο και υποβάλλονται σε επεξεργασία από άλλον υπεύθυνο επεξεργασίας στο πλαίσιο της εφαρμογής του μοντέλου.	41
3.4.3	Σενάριο 3: Ένας υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται παρανόμως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για την ανάπτυξη του μοντέλου, στη συνέχεια εξασφαλίζει την ανωνυμοποίηση του μοντέλου, πριν ο ίδιος ή άλλος υπεύθυνος επεξεργασίας ξεκινήσει άλλη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της εφαρμογής.	43
4	Τελικές παρατηρήσεις	44

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

Έχοντας υπόψη το άρθρο 63 και το άρθρο 64 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (εφεξής «ΓΚΠΔ»),

Έχοντας υπόψη τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και ιδίως το παράρτημα XI και το πρωτόκολλο 37 αυτής, όπως τροποποιήθηκαν με την απόφαση της Μικτής Επιτροπής του ΕΟΧ αριθ. 154/2018 της 6ης Ιουλίου 2018¹,

Έχοντας υπόψη το άρθρο 10 και το άρθρο 22 του εσωτερικού κανονισμού του,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κύριος ρόλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (εφεξής «**Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων**» ή «**ΕΣΠΔ**») είναι η διασφάλιση της συνεκτικής εφαρμογής του ΓΚΠΔ σε ολόκληρο τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο («**ΕΟΧ**»). Το άρθρο 64 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ προβλέπει ότι κάθε εποπτική αρχή («**ΕΑ**»), ο πρόεδρος του Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων ή η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει την εξέταση οποιουδήποτε ζητήματος γενικής εφαρμογής ή ζητήματος που παράγει αποτελέσματα σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη του ΕΟΧ από το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, με σκοπό την έκδοση γνώμης. Ο σκοπός της εν λόγω γνωμοδότησης είναι η εξέταση κάποιου ζητήματος γενικής εφαρμογής ή κάποιου ζητήματος που παράγει αποτελέσματα σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη του ΕΟΧ.

(2) Η γνώμη του ΕΣΠΔ εγκρίνεται σύμφωνα με το άρθρο 64 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ σε συνδυασμό με το άρθρο 10 παράγραφος 2 του εσωτερικού κανονισμού του ΕΣΠΔ εντός προθεσμίας οκτώ εβδομάδων από την απόφαση του προέδρου και της αρμόδιας εποπτικής αρχής ότι ο φάκελος είναι πλήρης. Με απόφαση του προέδρου, η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί κατά έξι ακόμη εβδομάδες, λαμβανομένης υπόψη της πολυπλοκότητας του θέματος.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΗ:

1 Εισαγωγή

1.1 Σύνοψη των πραγματικών περιστατικών

1. Στις 4 Σεπτεμβρίου 2024, η ιρλανδική εποπτική αρχή (η «**ΕΑ της Ιρλανδίας**» ή «**αιτούσα ΕΑ**») ζήτησε από το ΕΣΠΔ να εκδώσει γνώμη σύμφωνα με το άρθρο 64 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ σχετικά με τα μοντέλα ΤΝ και την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα («**το αίτημα**»).
2. Η πρόεδρος του Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων και η ΕΑ της Ιρλανδίας έκριναν ότι ο φάκελος ολοκληρώθηκε στις 13 Σεπτεμβρίου 2024. Την επόμενη εργάσιμη ημέρα, στις 16 Σεπτεμβρίου 2024, ο φάκελος διαβιβάστηκε από τη Γραμματεία του ΕΣΠΔ. Η πρόεδρος του Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων, λαμβάνοντας υπόψη την πολυπλοκότητα του θέματος, αποφάσισε να παρατείνει τη

---

¹ Οι αναφορές στα «κράτη μέλη» στην παρούσα γνώμη θα πρέπει να νοούνται ως αναφορές στα «κράτη μέλη του ΕΟΧ». Οι αναφορές στην «Ένωση» στην παρούσα γνώμη θα πρέπει να νοούνται ως αναφορές στον «ΕΟΧ».

νόμιμη προθεσμία σύμφωνα με το άρθρο 64 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ και το άρθρο 10 παράγραφος 4 του εσωτερικού κανονισμού του ΕΣΠΑ.

3. Το αίτημα αφορά ορισμένα στοιχεία της εκπαίδευσης, της ενημέρωσης, της ανάπτυξης και της λειτουργίας μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης, όπου τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αποτελούν μέρος του σχετικού συνόλου δεδομένων. Η ΕΑ της Ιρλανδίας επισημαίνει ότι το αίτημα αφορά βασικά ζητήματα που έχουν μεγάλο αντίκτυπο στα υποκείμενα των δεδομένων και στους υπεύθυνους επεξεργασίας στον ΕΟΧ, και ότι δεν υπάρχει στο παρόν στάδιο εναρμονισμένη θέση των εθνικών εποπτικών αρχών². Η ορολογία που θα χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς της παρούσας γνώμης παρατίθεται στο τμήμα 2.2 και 2.3 κατωτέρω.
4. Η ΕΑ της Ιρλανδίας έθεσε τα ακόλουθα ερωτήματα:

Ερώτημα 1: Θεωρείται ότι το τελικό μοντέλο τεχνητής νοημοσύνης, το οποίο έχει εκπαιδευτεί με τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σε όλες τις περιπτώσεις δεν ανταποκρίνεται στον ορισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ);

Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο ερώτημα 1:

- i. Σε ποιο στάδιο των πράξεων επεξεργασίας που οδηγούν σε μοντέλο ΤΝ δεν υποβάλλονται πλέον σε επεξεργασία τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα;
  - a) Πώς μπορεί να αποδειχθεί ότι το μοντέλο ΤΝ δεν επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα;
- ii. Υπάρχουν παράγοντες που θα μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα η λειτουργία του τελικού μοντέλου ΤΝ να μην θεωρείται πλέον ανώνυμη;
  - a) Εάν ναι, πώς μπορούν να αποδειχθούν τα μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό, την πρόληψη ή τη διασφάλιση έναντι αυτών των παραγόντων (ώστε να διασφαλιστεί ότι το μοντέλο ΤΝ δεν επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα);

Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο ερώτημα 1:

- i. Ποιες είναι οι περιστάσεις υπό τις οποίες θα μπορούσε να προκύψει κάτι τέτοιο;
  - a) Εάν ναι, πώς μπορούν να αποδειχθούν τα μέτρα που έχουν ληφθεί για να διασφαλιστεί ότι το μοντέλο ΤΝ δεν επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα;

Ερώτημα 2: Όταν ένας υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων επικαλείται έννομα συμφέροντα ως νομική βάση για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προκειμένου να δημιουργηθεί, να επικαιροποιηθεί ή/και να αναπτυχθεί ένα μοντέλο ΤΝ, πώς θα πρέπει ο εν λόγω υπεύθυνος επεξεργασίας να αποδείξει την καταλληλότητα των έννομων συμφερόντων ως νομική βάση, τόσο σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων τρίτου μέρους όσο και δεδομένων πρώτου μέρους;

- i. Ποιες παραμέτρους πρέπει να λάβει υπόψη του ο εν λόγω υπεύθυνος επεξεργασίας ώστε να διασφαλίσει ότι τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων, των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία, εξισορροπούνται δεόντως έναντι των συμφερόντων του εν λόγω υπευθύνου επεξεργασίας, στο πλαίσιο:
  - a) Δεδομένων τρίτου μέρους

---

² Αίτημα, σ. 1.

b) Δεδομένων πρώτου μέρους

Ερώτημα 3: Μετά την εκπαίδευση, όταν ένας υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων επικαλείται έννομα συμφέροντα ως νομική βάση για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο ενός μοντέλου TN ή ενός συστήματος TN του οποίου αποτελεί μέρος ένα μοντέλο TN, πώς θα πρέπει ο υπεύθυνος επεξεργασίας να αποδείξει την καταλληλότητα των έννομων συμφερόντων ως νομικής βάσης;

Ερώτημα 4: Εάν διαπιστωθεί ότι ένα μοντέλο TN έχει δημιουργηθεί, επικαιροποιηθεί ή αναπτυχθεί με τη χρήση παράνομα επεξεργασμένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ποιος είναι ο αντίκτυπος, εάν υπάρχει, στη νομιμότητα της συνεχιζόμενης ή μεταγενέστερης επεξεργασίας ή λειτουργίας του μοντέλου TN, είτε αυτόνομα είτε στο πλαίσιο ενός συστήματος TN, σε περίπτωση που:

- i. Το μοντέλο TN, είτε αυτόνομα είτε ως μέρος ενός συστήματος TN, επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα;
- ii. Ούτε το μοντέλο TN ούτε το μοντέλο TN ως μέρος ενός συστήματος TN επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα;

1.2 Παραδεκτό του αιτήματος για έκδοση γνώμης βάσει του άρθρου 64 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ

5. Το άρθρο 64 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ προβλέπει, ειδικότερα, ότι κάθε εποπτική αρχή μπορεί να ζητήσει την εξέταση οποιουδήποτε ζητήματος γενικής εφαρμογής ή ζητήματος που παράγει αποτελέσματα σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη από το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, με σκοπό την έκδοση γνώμης.
6. Η αιτούσα εποπτική αρχή απήθυνε ερωτήματα στο ΕΣΠΔ σχετικά με τις πτυχές της προστασίας των δεδομένων στο πλαίσιο των μοντέλων TN. Διευκρίνισε στο αίτημα ότι, ενώ πολλοί οργανισμοί χρησιμοποιούν πλέον μοντέλα TN, συμπεριλαμβανομένων μεγάλων γλωσσικών μοντέλων («LLM»), οι πράξεις, η εκπαίδευση και η χρήση τους εγείρουν «ένα ευρύ φάσμα ανησυχιών σχετικά με την προστασία των δεδομένων»³, οι οποίες «έχουν αντίκτυπο στα υποκείμενα των δεδομένων σε ολόκληρη την ΕΕ/τον ΕΟΧ»⁴.
7. Το αίτημα θέτει, κατ' ουσίαν, ερωτήματα σχετικά με i) την εφαρμογή της έννοιας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· ii) την αρχή της νομιμότητας, ιδίως όσον αφορά τη νομική βάση του έννομου συμφέροντος, στο πλαίσιο των μοντέλων TN· καθώς και, iii) τις συνέπειες της παράνομης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη φάση ανάπτυξης μοντέλων TN, στην επακόλουθη επεξεργασία ή λειτουργία του μοντέλου.
8. Το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων θεωρεί ότι το αίτημα αφορά «ζήτημα γενικής εφαρμογής» κατά την έννοια του άρθρου 64 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ. Ειδικότερα, το ζήτημα αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή του άρθρου 4 παράγραφος 1, του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) και του άρθρου 6 του ΓΚΠΔ σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την ανάπτυξη και την εφαρμογή μοντέλων TN. Όπως επισημαίνεται από την αιτούσα ΕΑ, η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων στα μοντέλα TN εγείρει συστημικά, αφηρημένα και νέα ζητήματα⁵. Η ταχεία

---

³ Αίτημα, σ.1.

⁴ Ο.π.

⁵ Αίτημα, σ. 2.

ανάπτυξη και εφαρμογή μοντέλων ΤΝ από όλο και περισσότερους οργανισμούς εγείρει συγκεκριμένα ζητήματα και, όπως επισημαίνεται στο αίτημα, «το ΕΣΠΔ θα επωφεληθεί σημαντικά από την επίτευξη κοινής θέσης σχετικά με τα ζητήματα που εγείρει το παρόν αίτημα, δεδομένου ότι τα ζητήματα αυτά είναι καίριας σημασίας για τις προγραμματισμένες εργασίες του ΕΣΠΔ σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα»⁶. Επιπλέον, οι τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης δημιουργούν πολλές ευκαιρίες και οφέλη σε ένα ευρύ φάσμα τομέων και κοινωνικών δραστηριοτήτων. Εξάλλου, ο ΓΚΠΔ είναι ένα νομικό πλαίσιο που ενθαρρύνει την υπεύθυνη καινοτομία. Επομένως, υπάρχει γενικό συμφέρον να διενεργηθεί αυτή η αξιολόγηση με τη μορφή γνωμοδότησης του ΕΣΠΔ, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνεπής εφαρμογή ορισμένων διατάξεων του ΓΚΠΔ στο πλαίσιο των μοντέλων ΤΝ.

9. Η εναλλακτική προϋπόθεση που αναφέρεται στο άρθρο 64 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ αφορά ζητήματα που «παράγουν αποτελέσματα σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη». Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι ο όρος «αποτελέσματα» πρέπει να ερμηνεύεται *lato sensu*, και ως εκ τούτου δεν περιορίζεται απλώς στα έννομα αποτελέσματα⁷. Καθώς όλο και περισσότερα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης εκπαιδεύονται και χρησιμοποιούνται από όλο και περισσότερους οργανισμούς στον ΕΟΧ, επηρεάζουν μεγάλο αριθμό υποκειμένων των δεδομένων σε ολόκληρο τον ΕΟΧ, ορισμένα από τα οποία έχουν ήδη εκφράσει ανησυχίες στην αρμόδια εποπτική αρχή⁸. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι το ζήτημα που εγείρει η αιτούσα ΕΑ πληροί επίσης την εν λόγω προϋπόθεση.
10. Το αίτημα περιλαμβάνει γραπτή αιτιολόγηση σχετικά με το πλαίσιο και τα κίνητρα της υποβολής των ερωτημάτων στο Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, συμπεριλαμβανομένου του σχετικού νομικού πλαισίου. Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων θεωρεί ότι το αίτημα είναι αιτιολογημένο σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3 του εσωτερικού κανονισμού του ΕΣΠΔ.
11. Σύμφωνα με το άρθρο 64 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ⁹, το ΕΣΠΔ εκδίδει γνώμη σχετικά με το αντικείμενο που του υποβάλλεται, εφόσον δεν έχει ήδη εκδώσει γνώμη επί του ίδιου θέματος. Το ΕΣΠΔ δεν έχει εκδώσει γνώμη για το ίδιο θέμα και δεν έχει ακόμη δώσει απαντήσεις στα ερωτήματα που προκύπτουν από το αίτημα.
12. Για τους λόγους αυτούς, το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων θεωρεί ότι το αίτημα είναι παραδεκτό και τα ερωτήματα που προκύπτουν από αυτό θα πρέπει να αναλυθούν στην παρούσα γνώμη (η «**γνώμη**») που εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 64 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ.

2 Πεδίο εφαρμογής και βασικές έννοιες

2.1 Πεδίο εφαρμογής της γνώμης

13. Το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων συμφωνεί με την αιτούσα ΕΑ ότι, από την άποψη της προστασίας των δεδομένων, η ανάπτυξη και η εφαρμογή μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης εγείρουν

---

⁶ Αίτημα, σ. 1. Όπως αναφέρεται στο πρόγραμμα εργασίας του ΕΣΠΔ για την περίοδο 2024-2025, το οποίο εγκρίθηκε στις 8 Οκτωβρίου 2024 και είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-10/edpb_work_programme_2024-2025_en.pdf, το ΕΣΠΔ σχεδιάζει να εκδώσει, μεταξύ άλλων, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ανωνυμοποίηση, την ψευδωνυμοποίηση και την εξαγωγή δεδομένων στο πλαίσιο της παραγωγικής ΤΝ.

⁷ EDPB, Internal document 3/2019 on Internal guidance on Article 64 (2) GDPR (Εσωτερικό έγγραφο του ΕΣΠΔ για εσωτερική καθοδήγηση σχετικά με το άρθρο 64 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ), που εγκρίθηκε στις 8 Οκτωβρίου 2019, παράγραφος 15, διαθέσιμο στη διεύθυνση https://www.edpb.europa.eu/system/files/2022-07/internaledpb_document_201903_art64.2_en.pdf.

⁸ Αίτημα, σ. 1-2.

⁹ Άρθρο 64 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ και άρθρο 10 παράγραφος 4 του εσωτερικού κανονισμού του ΕΣΠΔ.

θεμελιώδη ερωτήματα όσον αφορά την προστασία των δεδομένων. Τα ερωτήματα αφορούν ειδικότερα τα εξής: i) πότε και πώς ένα μοντέλο TN μπορεί να θεωρηθεί «ανώνυμο» (ερώτημα 1 του αιτήματος)· ii) πώς μπορούν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας να αποδείξουν την καταλληλότητα του έννομου συμφέροντος ως νομικής βάσης για τις φάσεις ανάπτυξης (ερώτημα 2 του αιτήματος) και εφαρμογής (ερώτημα 3 του αιτήματος)· και iii) εάν η παράνομη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη φάση της ανάπτυξης έχει συνέπειες για τη νομιμότητα της επακόλουθης επεξεργασίας ή λειτουργίας του μοντέλου TN (ερώτημα 4 του αιτήματος).

14. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι οι εποπτικές αρχές είναι επιφορτισμένες με την παρακολούθηση της εφαρμογής του ΓΚΠΔ και θα πρέπει να συμβάλλουν στη συνεκτική εφαρμογή του σε ολόκληρη την Ένωση¹⁰. Ως εκ τούτου, εμπίπτει στην αρμοδιότητα των εποπτικών αρχών να διερευνούν συγκεκριμένα μοντέλα TN και, στο πλαίσιο αυτό, να διενεργούν αξιολογήσεις κατά περίπτωση.
15. Η παρούσα γνώμη παρέχει στις αρμόδιες εποπτικές αρχές το πλαίσιο για την αξιολόγηση συγκεκριμένων περιπτώσεων στις οποίες θα μπορούσαν να ανακύψουν (ορισμένα από) τα ερωτήματα που τίθενται στο αίτημα. Σκοπός της παρούσας γνώμης δεν είναι να είναι εξαντλητική, αλλά μάλλον να παράσχει γενικές εκτιμήσεις σχετικά με την ερμηνεία των σχετικών διατάξεων, τις οποίες οι αρμόδιες εποπτικές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν ιδιαιτέρως υπόψη κατά την άσκηση των εξουσιών έρευνάς τους. Μολονότι η παρούσα γνώμη απευθύνεται στις αρμόδιες εποπτικές αρχές και αφορά τις δραστηριότητες και τις εξουσίες τους, δεν θίγει τις υποχρεώσεις των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων την επεξεργασία βάσει του ΓΚΠΔ. Ειδικότερα, σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας φέρουν την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξουν τη συμμόρφωση με όλες τις αρχές που άπτονται της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
16. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να παρατίθενται στη γνώμη ορισμένα παραδείγματα, αλλά, λαμβανομένου υπόψη του ευρέος πεδίου εφαρμογής των ερωτημάτων που περιλαμβάνονται στο αίτημα, καθώς και των διαφόρων τύπων μοντέλων TN που καλύπτονται από αυτό, δεν θα εξεταστούν όλα τα πιθανά σενάρια στην παρούσα γνώμη. Οι τεχνολογίες που συνδέονται με μοντέλα TN παρουσιάζουν ταχεία εξέλιξη· κατά συνέπεια, οι εκτιμήσεις του ΕΣΠΔ στην παρούσα γνώμη θα πρέπει να ερμηνευτούν υπό το πρίσμα αυτό.
17. **Η παρούσα γνώμη δεν αναλύει τις κατωτέρω διατάξεις, οι οποίες μπορεί ωστόσο να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο κατά την αξιολόγηση των απαιτήσεων προστασίας των δεδομένων που ισχύουν για τα μοντέλα TN:**
  - **Επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων:** Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει την απαγόρευση του άρθρου 9 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ σχετικά με την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων και τις περιορισμένες εξαιρέσεις του άρθρου 9 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ¹¹. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΔΕΕ») διευκρίνισε περαιτέρω ότι «σε περίπτωση που ένα σύνολο δεδομένων το οποίο περιλαμβάνει, ταυτόχρονα, τόσο ευαίσθητα όσο και μη ευαίσθητα δεδομένα υποβάλλεται σε τέτοιες διεργασίες και, ειδικότερα, συλλέγεται μαζικά

¹⁰ Άρθρο 51 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ και άρθρο 51 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ.

¹¹ Βλ. επίσης EDPB Report of the work undertaken by the ChatGPT Taskforce (Έκθεση του ΕΣΠΔ για τις εργασίες της ειδικής ομάδας εργασίας ChatGPT), που εκδόθηκε στις 23 Μαΐου 2024, παράγραφος 18: «Όσον αφορά την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, πρέπει να εφαρμόζεται επιπλέον μία από τις εξαιρέσεις του άρθρου 9, παράγραφος 2 προκειμένου η επεξεργασία να είναι νόμιμη. Καταρχήν, μία από αυτές τις εξαιρέσεις μπορεί να είναι το άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο ε) του ΓΚΠΔ. Ωστόσο, το γεγονός και μόνον ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι προσβάσιμα στο κοινό δεν σημαίνει ότι “το υποκείμενο των δεδομένων έχει προδήλως δημοσιοποιήσει τα εν λόγω δεδομένα” [...]».

χωρίς τα δεδομένα να μπορούν να διαχωριστούν τα μεν από τα δε κατά τον χρόνο που συλλέγονται, η επεξεργασία του συνόλου αυτού δεδομένων πρέπει να θεωρείται ως απαγορευμένη, κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, εφόσον περιέχει τουλάχιστον ένα ευαίσθητο δεδομένο και δεν εφόσον δεν τυγχάνει εφαρμογής καμία από τις εξαιρέσεις του άρθρου 9, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ»¹². Επιπλέον, το ΔΕΕ τόνισε επίσης ότι «για τους σκοπούς της εφαρμογής της εξαίρεσης του άρθρου 9 παράγραφος 2 στοιχείο ε) του ΓΚΠΔ, πρέπει να ελέγχεται εάν το υποκείμενο των δεδομένων θέλησε, ρητώς και με σαφή θετική ενέργεια, να καταστήσει προσβάσιμα στο ευρύ κοινό τα επίμαχα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα»¹³. Αυτές οι εκτιμήσεις θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο μοντέλων ΤΝ περιλαμβάνει ειδικές κατηγορίες δεδομένων.

- **Αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ:** Οι πράξεις επεξεργασίας που διενεργούνται στο πλαίσιο μοντέλων ΤΝ ενδέχεται να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 22 του ΓΚΠΔ, το οποίο επιβάλλει πρόσθετες υποχρεώσεις στους υπευθύνους επεξεργασίας και παρέχει πρόσθετες διασφαλίσεις στα υποκείμενα των δεδομένων. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, τις κατευθυντήριες γραμμές του σχετικά με την αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων και την κατάρτιση προφίλ για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/679¹⁴.
- **Συμβατότητα των σκοπών:** Το άρθρο 6 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ προβλέπει, για ορισμένες νομικές βάσεις, κριτήρια τα οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη ο υπεύθυνος επεξεργασίας προκειμένου να εξακριβωθεί εάν η επεξεργασία για άλλο σκοπό είναι συμβατή με τον σκοπό για τον οποίο συλλέγονται αρχικά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Η διάταξη αυτή μπορεί να είναι συναφής στο πλαίσιο της ανάπτυξης και της εφαρμογής μοντέλων ΤΝ, και η εφαρμοσιμότητά της θα πρέπει να αξιολογείται από τις εποπτικές αρχές.
- **Εκτιμήσεις αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων («ΕΑΠΔ»)** (άρθρο 35 του ΓΚΠΔ): Οι ΕΑΠΔ αποτελούν σημαντικό στοιχείο της λογοδοσίας, όταν η επεξεργασία στο πλαίσιο μοντέλων ΤΝ ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες φυσικών προσώπων¹⁵.
- **Αρχή της προστασίας των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό** (άρθρο 25 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ): Η προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό αποτελεί βασική διασφάλιση που πρέπει να αξιολογείται από τις εποπτικές αρχές στο πλαίσιο της ανάπτυξης και της εφαρμογής ενός μοντέλου ΤΝ.

---

¹² Απόφαση του ΔΕΕ της 4ης Ιουλίου 2023, υπόθεση C-252/21, *Meta κατά Bundeskartellamt* (ECLI:EU:C:2023:537), σκέψη 89.

¹³ Απόφαση του ΔΕΕ της 4ης Ιουλίου 2023, υπόθεση C-252/21, *Meta κατά Bundeskartellamt* (ECLI:EU:C:2023:537), σκέψη 77.

¹⁴ Κατευθυντήριες γραμμές της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 («**ΟΕ άρθρου 29**») για την αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων και την κατάρτιση προφίλ για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/679), όπως αναθεωρήθηκαν και εκδόθηκαν τελευταία στις 6 Φεβρουαρίου 2018, και εγκρίθηκαν από το ΕΣΠΔ στις 25 Μαΐου 2018. Βλ. επίσης, απόφαση του ΔΕΕ της 7ης Δεκεμβρίου 2023, υπόθεση C-634/21, *SCHUFA Holding κ.λπ.* (ECLI:EU:C:2023:957).

¹⁵ Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29, Κατευθυντήριες γραμμές για την εκτίμηση του αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων (ΕΑΠΔ) και καθορισμός του κατά πόσον η επεξεργασία «ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο» για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/679, οι οποίες αναθεωρήθηκαν και εκδόθηκαν στις 4 Οκτωβρίου 2017, και εγκρίθηκαν από το ΕΣΠΔ στις 25 Μαΐου 2018.

2.2 Βασικές έννοιες

18. Ως προκαταρκτική παρατήρηση, το ΕΣΠΔ επιθυμεί να παράσχει διευκρινίσεις σχετικά με την ορολογία και τις έννοιες που χρησιμοποιεί σε ολόκληρη την παρούσα γνώμη, και μόνο για τους σκοπούς της παρούσας γνώμης:
- Ο όρος «**δεδομένα πρώτου μέρους**» αναφέρεται στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει συλλέξει από το υποκείμενο των δεδομένων.
  - Ο όρος «**δεδομένα τρίτου μέρους**» αναφέρεται στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν έχει λάβει από το υποκείμενο των δεδομένων, αλλά τα έχει συλλέξει ή λάβει από κάποιον τρίτο, για παράδειγμα από μεσίτη δεδομένων ή μέσω ιστοσυγκομιδής.
  - Η «**ιστοσυγκομιδή**» είναι μια ευρέως χρησιμοποιούμενη τεχνική για τη συλλογή πληροφοριών από δημόσια διαθέσιμες διαδικτυακές πηγές. Οι πληροφορίες που συλλέγονται, για παράδειγμα, από υπηρεσίες όπως ειδησεογραφικά πρακτορεία, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, συζητήσεις σε φόρουμ και προσωπικές ιστοσελίδες, ενδέχεται να περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
  - Το αίτημα αναφέρεται στον «**κύκλο ζωής**» των **μοντέλων TN**, καθώς και σε διάφορα στάδια που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη «δημιουργία», την «ανάπτυξη», την «εκπαίδευση», την «επικαιροποίηση», τη «βελτίωση», τη «λειτουργία» ή τη «μετεκπαίδευση» των μοντέλων TN. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι, ανάλογα με τις περιστάσεις, τα εν λόγω στάδια μπορούν να λάβουν χώρα κατά την ανάπτυξη και εφαρμογή μοντέλων TN και μπορούν να περιλαμβάνουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για διάφορους σκοπούς επεξεργασίας. Ωστόσο, για τους σκοπούς της παρούσας γνώμης, το ΕΣΠΔ θεωρεί σημαντικό να εξορθολογιστεί η κατηγοριοποίηση των σταδίων που ενδέχεται να προκύψουν. Συνεπώς, για τον σκοπό της παρούσας γνώμης, το ΕΣΠΔ αναφέρεται στη «**φάση ανάπτυξης**» και στη «**φάση εφαρμογής**». Η ανάπτυξη ενός μοντέλου TN καλύπτει όλα τα στάδια πριν από οποιαδήποτε εφαρμογή του μοντέλου TN και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την ανάπτυξη κώδικα, τη συλλογή προσωπικών δεδομένων εκπαίδευσης, την προεπεξεργασία των προσωπικών δεδομένων εκπαίδευσης, και την εκπαίδευση. Η ανάπτυξη ενός μοντέλου TN καλύπτει όλα τα στάδια που σχετίζονται με τη χρήση ενός μοντέλου TN και μπορεί να περιλαμβάνει οποιεσδήποτε πράξεις που διενεργούνται μετά τη φάση ανάπτυξης. Το ΕΣΠΔ γνωρίζει τις ποικίλες περιπτώσεις χρήσης και τις πιθανές συνέπειές τους όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· ως εκ τούτου, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να εξετάζουν εάν οι εκτιμήσεις της παρούσας γνώμης είναι συναφείς με την επεξεργασία που αξιολογούν.
  - Το ΕΣΠΔ υπογραμμίζει επίσης ότι, όταν είναι απαραίτητο, ο όρος «**εκπαίδευση**» αναφέρεται στο μέρος της φάσης ανάπτυξης όπου τα μοντέλα TN μαθαίνουν από τα δεδομένα για να εκτελέσουν τη σκοπούμενη εργασία τους (όπως εξηγείται στο επόμενο τμήμα της παρούσας γνωμοδότησης).
  - Η έννοια και το πεδίο εφαρμογής των **μοντέλων TN**, όπως τα αντιλαμβάνεται το ΕΣΠΔ για τους σκοπούς της παρούσας γνώμης, διευκρινίζονται περαιτέρω στο ακόλουθο ειδικό τμήμα.

2.3 Τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης στο πλαίσιο της γνώμης

19. Η πράξη της ΕΕ για την τεχνητή νοημοσύνη («**πράξη ΤΝ**»)¹⁶ ορίζει ως «σύστημα ΤΝ» το «μηχανικό σύστημα που έχει σχεδιαστεί για να λειτουργεί με διαφορετικά επίπεδα αυτονομίας και μπορεί να παρουσιάζει προσαρμοστικότητα μετά την εφαρμογή του και το οποίο, για ρητούς ή σιωπηρούς στόχους, συνάγει, από τα στοιχεία εισόδου που λαμβάνει, πώς να παράγει στοιχεία εξόδου, όπως προβλέψεις, περιεχόμενο, συστάσεις ή αποφάσεις που μπορούν να επηρεάσουν υλικά ή εικονικά περιβάλλοντα»¹⁷. Η αιτιολογική σκέψη 12 της πράξης ΤΝ εξηγεί περαιτέρω την έννοια του «συστήματος ΤΝ». Αναλόγως, βασικό χαρακτηριστικό των συστημάτων ΤΝ είναι η ικανότητά τους να συνάγουν συμπεράσματα. Στις τεχνικές που επιτρέπουν τη συναγωγή συμπερασμάτων κατά τη δημιουργία ενός συστήματος ΤΝ περιλαμβάνονται προσεγγίσεις μηχανικής μάθησης και προσεγγίσεις βασιζόμενες στη λογική και τη γνώση.
20. Από την άλλη πλευρά, τα «μοντέλα ΤΝ» ορίζονται μόνο έμμεσα στην πράξη ΤΝ: «Μολονότι τα μοντέλα ΤΝ είναι βασικά κατασκευαστικά στοιχεία των συστημάτων ΤΝ, τα ίδια δεν αποτελούν συστήματα ΤΝ. Τα μοντέλα ΤΝ χρειάζονται την προσθήκη περαιτέρω κατασκευαστικών στοιχείων, όπως για παράδειγμα μια διεπαφή χρήστη, για να καταστούν συστήματα ΤΝ. Τα μοντέλα ΤΝ ενσωματώνονται συνήθως σε συστήματα ΤΝ και αποτελούν μέρος τους»¹⁸.
21. Το ΕΣΠΔ κατανοεί ότι ο ορισμός του μοντέλου ΤΝ που προτείνεται στο αίτημα είναι στενότερος από εκείνον της πράξης ΤΝ, καθώς αναφέρεται στο «μοντέλο ΤΝ» ως «να συμπεριλαμβάνει το προϊόν που προκύπτει από τους μηχανισμούς εκπαίδευσης που εφαρμόζονται σε ένα σύνολο δεδομένων εκπαίδευσης, στο πλαίσιο της τεχνητής νοημοσύνης, της μηχανικής μάθησης, της βαθιάς μάθησης ή άλλων συναφών πλαισίων επεξεργασίας» και διευκρινίζει περαιτέρω ότι «Ο όρος ισχύει για τα μοντέλα ΤΝ που προβλέπεται να υποβληθούν σε περαιτέρω εκπαίδευση, βελτίωση ή/και ανάπτυξη, καθώς και για τα μοντέλα ΤΝ που δεν προβλέπεται να υποβληθούν στις εν λόγω διαδικασίες».¹⁹
22. Σε αυτήν τη βάση, το ΕΣΠΔ εξέδωσε την παρούσα γνώμη αντιλαμβανόμενο ότι ένα σύστημα ΤΝ θα βασίζεται σε ένα μοντέλο ΤΝ για να εκτελέσει τον επιδιωκόμενο στόχο του, ενσωματώνοντας το μοντέλο σε ένα ευρύτερο πλαίσιο (π.χ. ένα σύστημα ΤΝ για την εξυπηρέτηση πελατών μπορεί να χρησιμοποιεί ένα μοντέλο ΤΝ εκπαιδευμένο σε ιστορικά δεδομένα συνομιλιών προκειμένου να παρέχει απαντήσεις σε ερωτήσεις χρηστών).
23. Επιπλέον, τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης (ή «**μοντέλα**») στα οποία αναφέρεται η παρούσα γνώμη είναι εκείνα που αναπτύσσονται μέσω μιας διαδικασίας εκπαίδευσης. Η εν λόγω διαδικασία εκπαίδευσης αποτελεί μέρος της φάσης ανάπτυξης, όπου τα μοντέλα μαθαίνουν από τα δεδομένα για να εκτελέσουν τη σκοπούμενη εργασία τους. Επομένως, η διαδικασία εκπαίδευσης απαιτεί ένα σύνολο δεδομένων από το οποίο το μοντέλο θα αναγνωρίσει και θα «μάθει» μοτίβα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το μοντέλο θα χρησιμοποιήσει διαφορετικές τεχνικές για να δημιουργήσει μια αναπαράσταση της γνώσης που εξάγεται από το σύνολο δεδομένων εκπαίδευσης. Αυτό συμβαίνει κυρίως στη μηχανική μάθηση.
24. Στην πράξη, κάθε μοντέλο ΤΝ είναι ένας αλγόριθμος, η λειτουργία του οποίου καθορίζεται από ένα σύνολο στοιχείων. Για παράδειγμα, τα μοντέλα βαθιάς μάθησης έχουν συχνά τη μορφή ενός

---

¹⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 300/2008, (ΕΕ) αριθ. 167/2013, (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1139 και (ΕΕ) 2019/2144 και των οδηγιών 2014/90/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/797 και (ΕΕ) 2020/1828 (πράξη για την τεχνητή νοημοσύνη)

¹⁷ Άρθρο 3 παράγραφος 1 της πράξης ΤΝ.

¹⁸ Αιτιολογική σκέψη 97 της πράξης ΤΝ.

¹⁹ Αίτημα, σ. 3.

νευρωνικού δικτύου με πολλαπλά επίπεδα που αποτελούνται από κόμβους συνδεδεμένους με άκρα που έχουν βάρη, τα οποία προσαρμόζονται κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης ώστε να διδαχθούν οι σχέσεις μεταξύ εισόδων και εξόδων. Τα χαρακτηριστικά ενός απλού μοντέλου βαθιάς μάθησης θα ήταν τα εξής: i) ο τύπος και το μέγεθος κάθε επιπέδου· ii) το βάρος που αποδίδεται σε κάθε άκρο (ορισμένες φορές αποκαλείται «παράμετροι»)· iii) οι συναρτήσεις ενεργοποίησης²⁰ μεταξύ των επιπέδων και, ενδεχομένως, iv) άλλες λειτουργίες που μπορεί να προκύψουν μεταξύ των επιπέδων. Για παράδειγμα, κατά την εκπαίδευση ενός απλού μοντέλου βαθιάς μάθησης για την ταξινόμηση εικόνων, οι είσοδοι (τα «**εικονοστοιχεία εικόνας**») θα συνδέονται με τις εξόδους, και τα βάρη μπορούν να προσαρμόζονται, ώστε να παράγεται η σωστή έξοδος τις περισσότερες φορές.

25. Άλλα παραδείγματα μοντέλων βαθιάς μάθησης περιλαμβάνουν τα μεγάλα γλωσσικά μοντέλα (LLM) και την παραγωγική τεχνητή νοημοσύνη, που χρησιμοποιούνται π.χ. για την παραγωγή περιεχομένου παρόμοιου με ανθρώπινο, και για τη δημιουργία νέων δεδομένων.
26. **Με βάση τις ανωτέρω εκτιμήσεις, σύμφωνα με το αίτημα, το πεδίο εφαρμογής της παρούσας γνώμης καλύπτει μόνο το υποσύνολο των μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης που είναι αποτέλεσμα της εκπαίδευσης τέτοιων μοντέλων με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.**

3 Επί της ουσίας του αιτήματος

3.1 Σχετικά με τη φύση των μοντέλων TN σε σχέση με τον ορισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

27. Το άρθρο 4 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ ορίζει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ως «*κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο*» (δηλαδή το υποκείμενο των δεδομένων). Επιπλέον, η αιτιολογική σκέψη 26 του ΓΚΠΔ προβλέπει ότι οι αρχές προστασίας δεδομένων δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται σε ανώνυμες πληροφορίες, δηλαδή πληροφορίες που δεν σχετίζονται με ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο, ενώ λαμβάνονται υπόψη «*όλα τα μέσα που είναι ευλόγως πιθανό ότι θα χρησιμοποιηθούν*» από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή άλλο πρόσωπο. Αυτό περιλαμβάνει: i) δεδομένα που δεν σχετίζονται ποτέ με ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο· και ii) δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία έχουν καταστεί ανώνυμα κατά τρόπο ώστε η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων να μην μπορεί ή να μην μπορεί πλέον να εξακριβωθεί.
28. Κατά συνέπεια, το ερώτημα 1²¹ του αιτήματος μπορεί να απαντηθεί με την ανάλυση του κατά πόσον ένα μοντέλο TN που προκύπτει από εκπαίδευση η οποία περιλαμβάνει επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να θεωρείται ανώνυμο. Με βάση τη διατύπωση της ερώτησης, το ΕΣΠΔ θα αναφέρεται στην παρούσα ενότητα στη διαδικασία «εκπαίδευσης» ενός μοντέλου TN.
29. Κατ' αρχάς, το ΕΣΠΔ θα ήθελε να διατυπώσει τις ακόλουθες γενικές εκτιμήσεις. Τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης, ανεξάρτητα από το αν εκπαιδεύονται με προσωπικά δεδομένα ή όχι, είναι συνήθως σχεδιασμένα για να κάνουν προβλέψεις ή να συνάγουν συμπεράσματα. Επιπλέον, τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης που εκπαιδεύονται με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι συχνά

²⁰ Δηλαδή συναρτήσεις που υπολογίζουν, με βάση τις εισόδους και τα βάρη, την έξοδο ενός νευρωνικού κόμβου, που στη συνέχεια θα σταλεί στο επόμενο επίπεδο του νευρωνικού δικτύου.

²¹ Θεωρείται ότι το τελικό μοντέλο τεχνητής νοημοσύνης, το οποίο έχει εκπαιδευτεί με τη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σε όλες τις περιπτώσεις, δεν ανταποκρίνεται στον ορισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ);

σχεδιασμένα να συνάγουν συμπεράσματα για άτομα διαφορετικά από εκείνα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα χρησιμοποιήθηκαν για την εκπαίδευση του μοντέλου τεχνητής νοημοσύνης. Ωστόσο, ορισμένα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης είναι ειδικά σχεδιασμένα για να παρέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τα άτομα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα χρησιμοποιήθηκαν για την εκπαίδευση του μοντέλου, ή με κάποιο τρόπο να καθιστούν τα δεδομένα αυτά διαθέσιμα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, τα εν λόγω μοντέλα TN θα περιλαμβάνουν εγγενώς (και συνήθως αναγκαστικά) πληροφορίες που αφορούν ένα ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο και, συνεπώς, θα περιλαμβάνουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, αυτοί οι τύποι μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης δεν μπορούν να θεωρηθούν ανώνυμοι. Αυτό θα συνέβαινε, για παράδειγμα, i) σε ένα παραγωγικό μοντέλο, βελτιωμένο με βάση τις φωνητικές ηχογραφήσεις ενός ατόμου, ώστε να μιμείται τη φωνή του, ή ii) σε οποιοδήποτε μοντέλο σχεδιασμένο να απαντά με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που προκύπτουν από την εκπαίδευση όταν ζητούνται πληροφορίες σχετικά με ένα συγκεκριμένο πρόσωπο.

30. Με βάση τις ανωτέρω εκτιμήσεις, απαντώντας στο ερώτημα 1 του αιτήματος, το ΕΣΠΔ επικεντρώνεται στην κατάσταση των μοντέλων TN που δεν έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με τα δεδομένα εκπαίδευσης.
31. Το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι, ακόμη και όταν ένα μοντέλο τεχνητής νοημοσύνης δεν έχει σχεδιαστεί σκόπιμα για να παράγει πληροφορίες που αφορούν ένα ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο από τα δεδομένα εκπαίδευσης, οι πληροφορίες από το σύνολο δεδομένων εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενδέχεται να παραμένουν «απορροφημένες» στις παραμέτρους του μοντέλου, δηλαδή να αναπαρίστανται μέσω μαθηματικών αντικειμένων. Μπορεί να διαφέρουν από τα αρχικά σημεία δεδομένων εκπαίδευσης, αλλά μπορεί να διατηρούν τις αρχικές πληροφορίες των εν λόγω δεδομένων, οι οποίες είναι δυνατό τελικά να εξαχθούν ή να αποκτηθούν με άλλον τρόπο, άμεσα ή έμμεσα, από το μοντέλο. Όποτε πληροφορίες που αφορούν ταυτοποιημένα ή ταυτοποιήσιμα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα χρησιμοποιήθηκαν για την εκπαίδευση του μοντέλου μπορούν να ληφθούν από ένα μοντέλο TN με μέσα τα οποία είναι ευλόγως πιθανό να χρησιμοποιηθούν, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το εν λόγω μοντέλο δεν είναι ανώνυμο.
32. Εν προκειμένω, το αίτημα αναφέρει ότι «Οι υφιστάμενες ερευνητικές δημοσιεύσεις υπογραμμίζουν ορισμένα πιθανά τρωτά σημεία που μπορεί να υπάρχουν στα μοντέλα TN τα οποία θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,²² καθώς και την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που ενδέχεται να πραγματοποιηθεί όταν τα μοντέλα εφαρμόζονται για χρήση με άλλα δεδομένα, είτε μέσω διεπαφών προγραμματισμού εφαρμογών («API») είτε μέσω “άμεσων” διεπαφών»²³.
33. Στο ίδιο πνεύμα, η έρευνα σχετικά με την εξαγωγή δεδομένων εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα δυναμική²⁴. Δείχνει ότι είναι δυνατόν, σε ορισμένες περιπτώσεις, να χρησιμοποιηθούν μέσα που είναι

---

²² Όπως οι επιθέσεις συναγωγής παρουσίας ([OWASP](#)) και οι επιθέσεις αναστροφής μοντέλου ([OWASP & Veale et al](#), 2018).

²³ Αίτημα, σ. 1-2.

²⁴ Βλ., σχετικά, για παράδειγμα: i) Veale M., Binns R., Edwards L., 2018, *Algorithms that remember: model inversion attacks and data protection law* (Αλγόριθμοι που θυμούνται: επιθέσεις αναστροφής μοντέλου και νομοθεσία προστασίας των δεδομένων). *Phil. Trans. R. Soc. A* 376: 20180083, διαθέσιμο στη διεύθυνση <http://dx.doi.org/10.1098/rsta.2018.0083>. ii) Brown H., Lee K., Miresghallah F., Shokri R., και Tramèr F., *What Does it Mean for a Language Model to Preserve Privacy?* (Τι σημαίνει για ένα γλωσσικό μοντέλο η διαφύλαξη

ευλόγως πιθανό να εξαγάγουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από ορισμένα μοντέλα TN, ή απλώς να αποκτηθούν τυχαία δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μέσω αλληλεπιδράσεων με ένα μοντέλο TN (για παράδειγμα στο πλαίσιο ενός συστήματος TN). Οι συνεχείς ερευνητικές προσπάθειες σε αυτόν τον τομέα θα συμβάλουν στην περαιτέρω αξιολόγηση των υπολειπόμενων κινδύνων επανάληψης²⁵ και εξαγωγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε κάθε δεδομένη περίπτωση.

34. **Με βάση τις ανωτέρω εκτιμήσεις, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης που εκπαιδεύονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν μπορούν, σε όλες τις περιπτώσεις, να θεωρηθούν ανώνυμα. Αντίθετα, για να προσδιοριστεί εάν ένα μοντέλο TN είναι ανώνυμο θα πρέπει να διενεργείται αξιολόγηση, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, κατά περίπτωση.**

3.2 Σχετικά με τις περιστάσεις υπό τις οποίες τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης θα μπορούσαν να θεωρηθούν ανώνυμα και πώς μπορεί αυτό να αποδειχθεί

35. Ως προς το ερώτημα 1 του αιτήματος²⁶, το ΕΣΠΔ καλείται να διευκρινίσει τις περιστάσεις υπό τις οποίες ένα μοντέλο TN, που έχει εκπαιδευτεί χρησιμοποιώντας δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, μπορεί να θεωρηθεί ανώνυμο. Όσον αφορά το ερώτημα 1 στοιχείο i) σημείο α) του αιτήματος²⁷, το ΕΣΠΔ καλείται να διευκρινίσει ποιες αποδείξεις και/ή τεκμηρίωση πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους οι εποπτικές αρχές όταν αξιολογούν εάν ένα μοντέλο TN είναι ανώνυμο.

3.2.1 Γενική εκτίμηση σχετικά με την ανωνυμοποίηση στο συγκεκριμένο πλαίσιο

36. Η χρήση της έκφρασης «κάθε πληροφορία» στον ορισμό των «δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ αντικατοπτρίζει τον στόχο να αποδοθεί ευρύ πεδίο εφαρμογής στην έννοια αυτή, το οποίο περιλαμβάνει κάθε είδους πληροφορία υπό την προϋπόθεση ότι «αφορά» το υποκείμενο των δεδομένων, το οποίο είναι ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο, άμεσα ή έμμεσα.
37. Οι πληροφορίες μπορεί να αφορούν ένα φυσικό πρόσωπο ακόμη και όταν είναι τεχνικά οργανωμένες ή κωδικοποιημένες (για παράδειγμα σε μορφότυπο αναγνώσιμο μόνο από μηχανήματα, είτε ιδιόκτητο είτε ανοικτό) κατά τρόπο που δεν καθιστά άμεσα εμφανή τη σχέση με το εν λόγω φυσικό

του απορρήτου;), 2022, ACM Digital Library, FAccT '22, 20 Ιουνίου 2022, Σεούλ, Δημοκρατία της Κορέας, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://dl.acm.org/doi/abs/10.1145/3531146.3534642>. iii) Vassilev A., Oprea A., Fordyce A., Anderson H., *Adversarial Machine Learning: A Taxonomy and Terminology of Attacks and Mitigations (Αντιπαραθετική μηχανική μάθηση: ταξινόμηση και ορολογία επιθέσεων και μέτρων μετριασμού)*, Ιανουάριος 2024, National Institute of Standards and Technology, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://nvlpubs.nist.gov/nistpubs/ai/NIST.AI.100-2e2023.pdf>. iv) Carlini N., Tramèr F., Wallace E., Jagielski M., Herbert-Voss A., Lee K., Roberts A., Brown T., Song D., Erlingsson U., Oprea A., Raffel C., *Extracting Training Data from Large Language Models (Εξαγωγή δεδομένων εκπαίδευσης από μεγάλα γλωσσικά μοντέλα)*, arXiv:2012.07805v2 [cs.CR] 15 Ιουνίου 2021, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://arxiv.org/pdf/2012.07805>. v) Fredrikson M., Jha S., Ristenpart T., *Model Inversion Attacks that Exploit Confidence Information and Basic Countermeasures (Επιθέσεις αναστροφής μοντέλου που εκμεταλλεύονται εμπιστευτικές πληροφορίες, και βασικά μέτρα αντιμετώπισης)*, ACM Digital Library, 12 Οκτωβρίου 2015, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://dl.acm.org/doi/abs/10.1145/2810103.2813677>. vi) Zhang Y., Jia R., Pei H., Wang W., Li B., Song D., *The Secret Revealer: Generative Model-Inversion Attacks Against Deep Neural Networks (Ο μυστικός αποκαλυπτής: επιθέσεις αναστροφής παραγωγικών μοντέλων κατά βαθιών νευρωνικών δικτύων)*, arXiv:1911.07135v2 [cs.LG] 18 Απριλίου 2020, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://arxiv.org/pdf/1911.07135>.

²⁵ Για ένα σύστημα TN που βασίζεται στη παραγωγική TN, η επανάληψη αντιστοιχεί στην περίπτωση όπου οι έξοδοι συνδέονται άμεσα με τα δεδομένα εκπαίδευσης.

²⁶ «Ποιες είναι οι περιστάσεις υπό τις οποίες θα μπορούσε να προκύψει κάτι τέτοιο;»

²⁷ «Εάν ναι, πώς μπορούν να αποδειχθούν τα μέτρα που έχουν ληφθεί για να διασφαλιστεί ότι το μοντέλο TN δεν επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα;»

πρόσωπο. Σε τέτοιες περιπτώσεις, μπορούν να χρησιμοποιηθούν εφαρμογές λογισμικού για τον εύκολο εντοπισμό, την αναγνώριση και την εξαγωγή συγκεκριμένων δεδομένων. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα μοντέλα TN όπου οι παράμετροι αντιπροσωπεύουν στατιστικές σχέσεις μεταξύ των δεδομένων εκπαίδευσης και όπου μπορεί να είναι δυνατή η εξαγωγή ακριβών ή ανακριβών (καθότι στατιστικά συναγόμενων) δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, είτε απευθείας από τις σχέσεις μεταξύ των δεδομένων που περιλαμβάνονται στο μοντέλο είτε μέσω αναζήτησης στο εν λόγω μοντέλο.

38. Δεδομένου ότι τα μοντέλα TN συνήθως δεν περιέχουν αρχεία που μπορεί να είναι άμεσα απομονωμένα ή συνδεδεμένα, αλλά παραμέτρους που αντιπροσωπεύουν πιθανολογικές σχέσεις μεταξύ των δεδομένων που περιέχονται στο μοντέλο, μπορεί να είναι δυνατόν να συναχθούν²⁸ πληροφορίες από το μοντέλο, όπως η συναγωγή παρουσίας σε σύνολο δεδομένων, σε ρεαλιστικά σενάρια. Ως εκ τούτου, προκειμένου μια εποπτική αρχή να συμφωνήσει με τον υπεύθυνο επεξεργασίας ότι ένα δεδομένο μοντέλο TN μπορεί να θεωρηθεί ανώνυμο, θα πρέπει να ελέγχει τουλάχιστον εάν έχει λάβει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία ότι, με εύλογα μέσα: i) δεν μπορούν να

---

²⁸ (i) Carlini N., Chien S., Nasr M., Song S., Terzis A., Tramer F., *Membership Inference Attacks From First Principles (Οι επιθέσεις συναγωγής παρουσίας από τις πρώτες αρχές)*, arXiv:2112.03570, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://arxiv.org/abs/2112.03570>,

(ii) Crețu A.M, Guépin F., και De Montjoye Y.A, *Correlation inference attacks against machine learning models (Επιθέσεις συναγωγής συσχέτισης κατά μοντέλων μηχανικής μάθησης)*. Sci. Adv.10, eadj9260(2024). DOI:10.1126/sciadv.adj9260 διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.adj9260>.

(iii) Dana L., Pydi M. S., Chevalyre Y., *Memorization in Attention-only Transformers (Απομνημόνευση σε μετασχηματιστές μόνο με προσοχή)* arXiv:2411.10115v1 [cs.AI] 15 Νοεμβρίου 2024, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://arxiv.org/abs/2411.10115>,

(iv) Gehrke M., Liebenow J., Mohammadi E. & Braun T. et al. *Lifting in Support of Privacy-Preserving Probabilistic Inventions (Ανύψωση προς υποστήριξη της πιθανολογικής συναγωγής για τη διαφύλαξη του απορρήτου)*. Künstl Intell, 13 Ιουνίου 2024, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://doi.org/10.1007/s13218-024-00851-y>,

(v) Hu H., *Membership Inference Attacks and Defenses on Machine Learning Models Literature (Βιβλιογραφία για τις επιθέσεις συναγωγής παρουσίας και τις άμυνες στα μοντέλα μηχανικής μάθησης)*, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://github.com/HongshengHu/membership-inference-machine-learning-literature>,

(vi) Nasr M., Carlini N., Hayase J., Jagielski M., Cooper A. F., Ippolito D., Choquette-Choo C. A., Wallace E., Tramèr F., και Lee K., *Scalable Extraction of Training Data from (Production) Language Models [Κλιμακούμενη εξαγωγή δεδομένων εκπαίδευσης από (παραγωγικά) γλωσσικά μοντέλα]*, arXiv:2311.17035 28 Νοεμβρίου 2023, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://arxiv.org/abs/2311.17035>,

(vii) Shokri R., Stronati M., Song C., Shmatikov V., *Membership Inference Attacks against Machine Learning Models (Επιθέσεις συναγωγής παρουσίας κατά μοντέλων μηχανικής μάθησης)* arXiv:1610.05820v2 [cs.CR], 31 Μάρτιος 2017, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://arxiv.org/abs/1610.05820>,

(viii) Staab R., Vero M., Mislav Balunović, Martin Vechev, 2024, *Beyond Memorization: Violating Privacy Via Inference with Large Language Models (Πέρα από τη απομνημόνευση: παραβίαση του απορρήτου μέσω συναγωγής σε μεγάλα γλωσσικά μοντέλα)*, arXiv:2310.07298v2, 6 Μαΐου 2024, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://arxiv.org/abs/2310.07298>,

(ix) Wu F., Cui L., Yao S., Yu S., *Inference Attacks in Machine Learning as a Service: A Taxonomy, Review, and Promising Directions (Επιθέσεις συναγωγής στη μηχανική μάθηση ως υπηρεσία: ταξινόμηση, επισκόπηση και ελπιδοφόρες κατευθύνσεις)* arXiv:2406.02027v1 [cs.LG], 27 Ιουνίου 2024, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://arxiv.org/abs/2406.02027v1>.

(x) Zhang J., Das D., Kamath G., Tramèr F., *Membership Inference Attacks Cannot Prove that a Model Was Trained On Your Data (Οι επιθέσεις συναγωγής παρουσίας δεν μπορούν να αποδείξουν ότι ένα μοντέλο εκπαιδεύτηκε με τα δεδομένα σου)* arXiv:2409.19798v1, [cs.LG], 29 Σεπτεμβρίου 2024, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://arxiv.org/abs/2409.19798>,

(xi) Zhou Z., Xiang J., Chen C., and Su S., *Quantifying and Analyzing Entity-Level Memorization in Large Language Models (Ποσοτικοποίηση και ανάλυση της απομνημόνευσης σε επίπεδο οντότητας στα μεγάλα γλωσσικά μοντέλα)*, arXiv:2308.15727v2 [cs.CL] 5 Νοεμβρίου 2023, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://arxiv.org/abs/2308.15727>.

εξαχθούν²⁹ από το μοντέλο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με τα δεδομένα εκπαίδευσης· και ii) τυχόν στοιχεία εξόδου που παράγονται κατά την αναζήτηση στο μοντέλο δεν αφορούν τα υποκείμενα των δεδομένων των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα χρησιμοποιήθηκαν για την εκπαίδευση του μοντέλου.

39. Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τρία στοιχεία όταν αξιολογούν κατά πόσον πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις.
40. Πρώτον, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα στοιχεία που προσδιορίζονται στις πλέον πρόσφατες γνώμες της ΟΕ άρθρου 29 ή/και κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΠΔ σχετικά με το θέμα. Όσον αφορά την ανωνυμοποίηση κατά την ημερομηνία της παρούσας γνώμης, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να λάβουν υπόψη τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη γνώμη 05/2014 της ΟΕ άρθρου 29 σχετικά με τις τεχνικές ανωνυμοποίησης («**γνώμη 05/2014 της ΟΕ άρθρου 29**»), η οποία αναφέρει ότι εάν δεν είναι δυνατός ο εντοπισμός, η σύνδεση και η εξαγωγή πληροφοριών από το θεωρούμενο ως ανώνυμο σύνολο δεδομένων, τα δεδομένα μπορούν να θεωρηθούν ανώνυμα³⁰. Αναφέρει επίσης ότι «σε περίπτωση που μια πρόταση δεν πληροί ένα από τα εν λόγω κριτήρια, θα πρέπει να διενεργείται εμπεριστατωμένη αξιολόγηση των κινδύνων εξακρίβωσης της ταυτότητας»³¹. **Δεδομένης της προαναφερθείσας πιθανότητας εξαγωγής και συναγωγής, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης είναι πολύ πιθανό να απαιτούν μια τέτοια εμπεριστατωμένη αξιολόγηση των κινδύνων εξακρίβωσης της ταυτότητας.**
41. Δεύτερον, κατά την αξιολόγηση αυτή θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη «*όλα τα μέσα τα οποία είναι ευλόγως πιθανό να χρησιμοποιηθούν*» από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή άλλο πρόσωπο για την ταυτοποίηση προσώπων³², και ο προσδιορισμός των εν λόγω μέσων θα πρέπει να βασίζεται σε αντικειμενικούς παράγοντες, όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 26 του ΓΚΠΔ, οι οποίοι μπορεί να περιλαμβάνουν:
- τα χαρακτηριστικά των ίδιων των δεδομένων εκπαίδευσης, του μοντέλου τεχνητής νοημοσύνης και της διαδικασίας εκπαίδευσης³³.
  - το πλαίσιο εντός του οποίου διατίθεται ή/και υποβάλλεται σε επεξεργασία το μοντέλο ΤΝ³⁴.
  - τις συμπληρωματικές πληροφορίες που θα επέτρεπαν την ταυτοποίηση και ενδέχεται να είναι διαθέσιμες στο συγκεκριμένο πρόσωπο·
  - τα έξοδα και τον χρόνο που θα χρειαζόταν το πρόσωπο για να αποκτήσει τις εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες (σε περίπτωση που δεν είναι ήδη διαθέσιμες σε αυτό)³⁵ και

---

²⁹ Η εξαγωγή περιλαμβάνει ιδίως την περίπτωση στην οποία τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συνάγονται από το ίδιο το μοντέλο ΤΝ, με ελάχιστη ή μηδενική χρήση των διεπαφών αναζήτησης.

³⁰ Γνώμη 05/2014 της ΟΕ άρθρου 29, σελίδα 24.

³¹ Γνώμη 05/2014 της ΟΕ άρθρου 29, σελίδα 24.

³² Απόφαση του ΔΕΕ της 19ης Οκτωβρίου 2016, υπόθεση C-582/14, *Breyer κατά Bundesrepublik Deutschland* (ECLI:EU:C:2016:779), σκέψη 43.

³³ Αυτό περιλαμβάνει χαρακτηριστικά όπως η μοναδικότητα των εγγραφών στα δεδομένα εκπαίδευσης, η ακρίβεια των πληροφοριών, η ομαδοποίηση, η τυχαιοποίηση, και ιδίως ο τρόπος με τον οποίο αυτά επηρεάζουν την ευαλωτότητα στην ταυτοποίηση.

³⁴ Αυτό περιλαμβάνει στοιχεία ευρύτερου πλαισίου, όπως ο περιορισμός της πρόσβασης σε ορισμένα μόνο πρόσωπα και οι νομικές εγγυήσεις.

³⁵ Απόφαση του ΔΕΕ της 7ης Μαρτίου 2024, υπόθεση C-479/22 P, *OC κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής* (ECLI:EU:C:2024:215), σκέψη 50.

- e. την τεχνολογία που είναι διαθέσιμη κατά τον χρόνο της επεξεργασίας, καθώς και τις εξελίξεις της τεχνολογίας³⁶.
42. Τρίτον, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να εξετάζουν εάν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας έχουν αξιολογήσει τον κίνδυνο ταυτοποίησης από τον υπεύθυνο επεξεργασίας και από διαφόρων ειδών «άλλα πρόσωπα», συμπεριλαμβανομένων των μη επιθυμητών τρίτων μερών που έχουν πρόσβαση στο μοντέλο TN, εξετάζοντας επίσης κατά πόσον μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι αυτά τα πρόσωπα μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα ή να τα επεξεργαστούν.
43. **Εν κατακλείδι, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι, προκειμένου ένα μοντέλο TN να θεωρηθεί ανώνυμο, με τη χρήση εύλογων μέσων, τόσο i) η πιθανότητα άμεσης (συμπεριλαμβανομένης της πιθανολογικής) εξαγωγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα χρησιμοποιήθηκαν για την εκπαίδευση του μοντέλου' όσο και ii) η πιθανότητα λήψης, σκόπιμης ή μη, τέτοιων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από ερωτήσεις, θα πρέπει να είναι αμελητέα³⁷ για οποιοδήποτε υποκείμενο δεδομένων. Εξ ορισμού, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι τα μοντέλα TN είναι πιθανό να απαιτούν ενδελεχή αξιολόγηση της πιθανότητας ταυτοποίησης για να καταλήξουν σε συμπέρασμα σχετικά με τον πιθανό ανώνυμο χαρακτήρα τους. Η πιθανότητα αυτή θα πρέπει να αξιολογείται λαμβάνοντας υπόψη «όλα τα μέσα που είναι ευλόγως πιθανό να χρησιμοποιηθούν» από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή άλλο πρόσωπο, και θα πρέπει επίσης να εξετάζεται το ενδεχόμενο ακούσιας (επανα)χρησιμοποίησης ή κοινολόγησης του μοντέλου.**

3.2.2 Στοιχεία για την αξιολόγηση της υπολειπόμενης πιθανότητας ταυτοποίησης

44. Ενώ θα μπορούσαν να ληφθούν μέτρα τόσο στο στάδιο της ανάπτυξης όσο και στο στάδιο της εφαρμογής προκειμένου να μειωθεί η πιθανότητα απόκτησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από ένα μοντέλο TN, η αξιολόγηση της ανωνυμίας ενός μοντέλου TN θα πρέπει επίσης να εξετάζει την άμεση πρόσβαση στο μοντέλο.
45. Επιπλέον, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να αξιολογούν, κατά περίπτωση, εάν τα μέτρα που εφαρμόζονται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας προκειμένου να εξασφαλιστεί και να αποδειχθεί η ανωνυμία ενός μοντέλου TN είναι κατάλληλα και αποτελεσματικά.
46. Ειδικότερα, το συμπέρασμα της αξιολόγησης μιας εποπτικής αρχής μπορεί να διαφέρει μεταξύ ενός δημόσια διαθέσιμου μοντέλου TN, το οποίο είναι προσβάσιμο σε άγνωστο αριθμό ατόμων με άγνωστο εύρος μεθόδων εξαγωγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και ενός εσωτερικού μοντέλου TN που είναι προσβάσιμο μόνο σε εργαζομένους. Ενώ και στις δύο περιπτώσεις οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να επαληθεύουν ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας έχουν εκπληρώσει την υποχρέωση λογοδοσίας που υπέχουν βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 και του άρθρου 24 του ΓΚΠΔ, τα «μέσα που είναι ευλόγως πιθανό να χρησιμοποιηθούν» από άλλα πρόσωπα ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στο εύρος και τον χαρακτήρα των πιθανών σεναρίων που πρέπει να εξεταστούν. Ως εκ τούτου, ανάλογα με το πλαίσιο ανάπτυξης και εφαρμογής του μοντέλου, οι εποπτικές αρχές μπορούν να εξετάζουν διαφορετικά επίπεδα δοκιμής και αντίστασης σε επιθέσεις.

³⁶ Απόφαση του ΔΕΕ της 7ης Μαρτίου 2024, υπόθεση C-479/22 P, OC κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ECLI:EU:C:2024:215), σκέψη 50.

³⁷ Απόφαση του ΔΕΕ της 19ης Οκτωβρίου 2016, υπόθεση C-582/14, Breyer κατά Bundesrepublik Deutschland (ECLI:EU:C:2016:779), σκέψη 46, και απόφαση του ΔΕΕ της 7ης Μαρτίου 2024, υπόθεση C-479/22 P, OC κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ECLI:EU:C:2024:215), σκέψη 51.

47. Εν προκειμένω, το ΕΣΠΔ παρέχει κατωτέρω έναν μη περιοριστικό και μη εξαντλητικό κατάλογο πιθανών στοιχείων που μπορούν να ληφθούν υπόψη από τις εποπτικές αρχές κατά την αξιολόγηση του ισχυρισμού του υπεύθυνου επεξεργασίας περί ανωνυμίας. Ενδέχεται να είναι δυνατές και άλλες προσεγγίσεις εάν προσφέρουν ισοδύναμο επίπεδο προστασίας, ιδίως λαμβανομένης υπόψη της τεχνολογικής προόδου.
48. Η παρουσία ή η απουσία των στοιχείων που απαριθμούνται κατωτέρω δεν αποτελεί πειστικό κριτήριο για την αξιολόγηση της ανωνυμίας ενός μοντέλου ΤΝ.

3.2.2.1 Σχεδιασμός μοντέλου ΑΙ

49. Όσον αφορά τον σχεδιασμό του μοντέλου ΤΝ, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να αξιολογούν τις προσεγγίσεις που ακολουθούν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας κατά τη φάση ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να εξετάζεται η εφαρμογή και η αποτελεσματικότητα τεσσάρων βασικών τομέων (που προσδιορίζονται κατωτέρω).

Επιλογή των πηγών

50. Ο πρώτος τομέας αξιολόγησης περιλαμβάνει την εξέταση της επιλογής των πηγών που χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευση του μοντέλου τεχνητής νοημοσύνης. Αυτό περιλαμβάνει αξιολόγηση, από τις εποπτικές αρχές, τυχόν μέτρων που λαμβάνονται για την αποφυγή ή τον περιορισμό της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, i) της καταλληλότητας των κριτηρίων επιλογής· ii) της συνάφειας και της επάρκειας των επιλεγμένων πηγών, ανάλογα με τον ή τους επιδιωκόμενους σκοπούς· και iii) του εάν έχουν αποκλειστεί ακατάλληλες πηγές.

Προετοιμασία και ελαχιστοποίηση δεδομένων

51. Ο δεύτερος τομέας αξιολόγησης αφορά την προετοιμασία των δεδομένων για τη φάση της εκπαίδευσης. Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να εξετάζουν ειδικότερα: i) εάν εξετάστηκε το ενδεχόμενο χρήσης ανώνυμων δεδομένων και/ή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που έχουν υποβληθεί σε ψευδωνυμοποίηση· και (ii) σε περίπτωση που αποφασίστηκε να μην χρησιμοποιηθούν τέτοια μέτρα, τους λόγους αυτής της απόφασης, λαμβανομένου υπόψη του επιδιωκόμενου σκοπού· iii) τις στρατηγικές και τις τεχνικές ελαχιστοποίησης των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για να περιοριστεί ο όγκος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιλήφθηκαν στη διαδικασία εκπαίδευσης· και iv) τυχόν διαδικασίες φιλτραρίσματος δεδομένων που εφαρμόστηκαν πριν από την εκπαίδευση του μοντέλου με σκοπό την αφαίρεση μη συναφών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Μεθοδολογικές επιλογές σε σχέση με την εκπαίδευση

52. Ο τρίτος τομέας αξιολόγησης αφορά την επιλογή αξιόπιστων μεθόδων για την ανάπτυξη μοντέλων ΤΝ. Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να αξιολογούν τις μεθοδολογικές επιλογές που μπορεί να μειώσουν σημαντικά ή να εξαλείψουν την αναγνωριστικότητα, όπως, μεταξύ άλλων: i) εάν η εν λόγω μεθοδολογία χρησιμοποιεί μεθόδους κανονικοποίησης για να βελτιώσει τη γενίκευση των μοντέλων και να μειώσει την υπερπροσαρμογή· και, κυρίως, ii) εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας εφάρμοσε κατάλληλες και αποτελεσματικές τεχνικές διαφύλαξης του απορρήτου (π.χ. διαφορική ιδιωτικότητα).

Μέτρα σχετικά με τα στοιχεία εξόδου του μοντέλου

53. Ο τελευταίος τομέας αξιολόγησης αφορά τυχόν μεθόδους ή μέτρα που προστίθενται στο ίδιο το μοντέλο τεχνητής νοημοσύνης, τα οποία μπορεί να μην έχουν αντίκτυπο στον κίνδυνο άμεσης εξαγωγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για το μοντέλο από οποιονδήποτε έχει άμεση πρόσβαση σε αυτό, αλλά τα οποία μπορεί να μειώσουν την πιθανότητα απόκτησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με δεδομένα εκπαίδευσης από ερωτήσεις.

3.2.2.2 Ανάλυση μοντέλου AI

54. Για να αξιολογήσουν οι εποπτικές αρχές την αξιοπιστία του σχεδιασμένου μοντέλου TN όσον αφορά την ανωνυμοποίηση, ένα πρώτο βήμα είναι να βεβαιωθούν ότι ο σχεδιασμός έχει αναπτυχθεί σύμφωνα με τον προγραμματισμό και υπόκειται σε αποτελεσματική μηχανική διακυβέρνηση. Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να αξιολογούν εάν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας έχουν διενεργήσει ελέγχους βάσει εγγράφων (εσωτερικούς ή εξωτερικούς) που περιλαμβάνουν αξιολόγηση των επιλεγμένων μέτρων και του αντικτύπου τους στον περιορισμό της πιθανότητας ταυτοποίησης. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει την ανάλυση των εκθέσεων αναθεώρησης κώδικα, καθώς και μια θεωρητική ανάλυση που τεκμηριώνει την καταλληλότητα των μέτρων που έχουν επιλεγεί για τη μείωση της πιθανότητας επαναταυτοποίησης του σχετικού μοντέλου.

3.2.2.3 Δοκιμή μοντέλου TN και αντίσταση σε επιθέσεις

55. Τέλος, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το πεδίο εφαρμογής, τη συχνότητα, την ποσότητα και την ποιότητα των δοκιμών που έχει διενεργήσει ο υπεύθυνος επεξεργασίας στο μοντέλο. Ειδικότερα, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι οι επιτυχείς δοκιμές που καλύπτουν ευρέως γνωστές, προηγμένης τεχνολογίας επιθέσεις μπορούν μόνο να αποτελέσουν αποδεικτικά στοιχεία για την αντίσταση στις εν λόγω επιθέσεις. Κατά την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας γνώμης, αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, δομημένες δοκιμές σε σχέση με τα εξής: i) συναγωγή παρουσίας και γνωρισμάτων· ii) απόσπαση-δεδομένων iii) επανάληψη δεδομένων εκπαίδευσης· iv) αναστροφή μοντέλου· ή v) επιθέσεις ανακατασκευής.

3.2.2.4 Τεκμηρίωση

56. Τα άρθρα 5, 24, 25 και 30 του ΓΚΠΔ και, σε περιπτώσεις πιθανού υψηλού κινδύνου για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων, το άρθρο 35 του ΓΚΠΔ, απαιτούν από τους υπευθύνους επεξεργασίας να τεκμηριώνουν επαρκώς τις πράξεις επεξεργασίας τους. Αυτό ισχύει επίσης για κάθε επεξεργασία που περιλαμβάνει την εκπαίδευση ενός μοντέλου TN, ακόμη και αν ο στόχος της επεξεργασίας είναι η ανωνυμοποίηση. Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την εν λόγω τεκμηρίωση και κάθε τακτική αξιολόγηση των επακόλουθων κινδύνων για την επεξεργασία που διενεργείται από τους υπευθύνους επεξεργασίας, καθώς αποτελούν θεμελιώδη βήματα για να αποδειχθεί ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν υποβάλλονται σε επεξεργασία.
57. Το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την τεκμηρίωση κάθε φορά που πρέπει να αξιολογηθεί ο ισχυρισμός περί ανωνυμίας όσον αφορά ένα δεδομένο μοντέλο TN. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι, εάν μια εποπτική αρχή δεν είναι σε θέση να επιβεβαιώσει, αφού αξιολογήσει τον ισχυρισμό περί ανωνυμίας, μεταξύ άλλων με βάση την τεκμηρίωση, ότι ελήφθησαν αποτελεσματικά μέτρα για την ανωνυμοποίηση του μοντέλου TN, η εποπτική αρχή δύναται να θεωρήσει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις λογοδοσίας που υπέχει βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ. Ως εκ τούτου, θα πρέπει επίσης να εξεταστεί η συμμόρφωση με άλλες διατάξεις του ΓΚΠΔ.
58. Ιδανικά, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να επαληθεύουν αν η τεκμηρίωση του υπευθύνου επεξεργασίας περιλαμβάνει:
- κάθε πληροφορία που σχετίζεται με τις ΕΑΠΔ, συμπεριλαμβανομένων τυχόν αξιολογήσεων και αποφάσεων με τις οποίες καθορίστηκε ότι δεν ήταν απαραίτητη η διενέργεια ΕΑΠΔ·
  - κάθε συμβουλή ή ανατροφοδότηση που παρέχεται από τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων («ΥΠΔ») (εφόσον έχει διοριστεί, ή θα έπρεπε να έχει διοριστεί, υπεύθυνος προστασίας δεδομένων)·

- c. πληροφορίες σχετικά με τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που ελήφθησαν κατά τον σχεδιασμό του μοντέλου TN για να μειωθεί η πιθανότητα ταυτοποίησης, συμπεριλαμβανομένου του μοντέλου απειλών και των εκτιμήσεων κινδύνου στις οποίες βασίζονται τα εν λόγω μέτρα. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ειδικά μέτρα για κάθε πηγή συνόλων δεδομένων εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών URL πηγής και των περιγραφών των μέτρων που λαμβάνονται (ή που έχουν ήδη ληφθεί από τρίτους παρόχους συνόλων δεδομένων).
- d. τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που ελήφθησαν σε όλα τα στάδια καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του μοντέλου, τα οποία είτε συνέβαλαν είτε επαλήθευσαν την έλλειψη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο μοντέλο.
- e. την τεκμηρίωση που αποδεικνύει τη θεωρητική αντίσταση του μοντέλου TN στις τεχνικές επαναταυτοποίησης, καθώς και τους ελέγχους που έχουν σχεδιαστεί για τον περιορισμό ή την αξιολόγηση της επιτυχίας και του αντικτύπου των κύριων επιθέσεων (επανάληψη, επιθέσεις συναγωγής παρουσίας, απόσπαση δεδομένων κ.λπ.). Αυτό είναι δυνατό να περιλαμβάνει, ειδικότερα: i) την αναλογία μεταξύ της ποσότητας των δεδομένων εκπαίδευσης και του αριθμού των παραμέτρων του μοντέλου, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης του αντικτύπου της στο μοντέλο ³⁸ · ii) μετρήσεις της πιθανότητας επαναταυτοποίησης με βάση την τρέχουσα προηγμένη τεχνολογία· iii) εκθέσεις σχετικά με τον τρόπο δοκιμής του μοντέλου (από ποιον, πότε, πώς και σε ποιον βαθμό) και iv) τα αποτελέσματα των δοκιμών.
- f. την τεκμηρίωση που παρέχεται στον υπεύθυνο επεξεργασίας που εφαρμόζει το μοντέλο ή/και στα υποκείμενα των δεδομένων, ιδίως την τεκμηρίωση που σχετίζεται με τα μέτρα που λαμβάνονται για τη μείωση της πιθανότητας ταυτοποίησης και όσον αφορά τους πιθανούς υπολειπόμενους κινδύνους.

3.3 Σχετικά με την καταλληλότητα του έννομου συμφέροντος ως νομικής βάσης για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της ανάπτυξης και της εφαρμογής μοντέλων TN

59. Για να απαντήσει στις ερωτήσεις 2 και 3 του αιτήματος, το ΕΣΠΔ θα υποβάλει πρώτα γενικές παρατηρήσεις σχετικά με ορισμένες σημαντικές πτυχές που θα πρέπει να λάβουν υπόψη οι εποπτικές αρχές, ανεξάρτητα από τη νομική βάση της επεξεργασίας, κατά την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο οι υπεύθυνοι επεξεργασίας μπορούν να αποδείξουν τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ στο πλαίσιο των μοντέλων TN. Το ΕΣΠΔ, με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ³⁹, θα

³⁸ Ricciato F., *A Cautionary Reflection on (Pseudo-)Synthetic Data from Deep Learning on Personal Data [Προειδοποιητικός προβληματισμός για τα (ψευδο-)συνθετικά δεδομένα από τη βαθιά μάθηση στα προσωπικά δεδομένα]*, συνέδριο Privacy in Statistical Databases (PSD 2024), Αντίμπ, Γαλλία, Σεπτέμβριος 2024, διαθέσιμες διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://cros.ec.europa.eu/system/files/2024-10/20240926_PSD2024_Ricciato_v6_1.pdf και Belkin M., Hsu D., Ma S., & Mandal S. (2019), *Reconciling modern machine-learning practice and the classical bias-variance trade-off (Συμφιλίωση της σύγχρονης πρακτικής μηχανικής μάθησης και της κλασικής αντιστάθμισης μεροληψίας-διακύμανσης)*. Πρακτικά της Εθνικής Ακαδημίας Επιστημών, 24 Ιουλίου 2019, 116(32) 15849-15854, διαθέσιμα στη διεύθυνση: <https://www.pnas.org/doi/10.1073/pnas.1903070116>

³⁹ Βλ. EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024.

εξετάσει στη συνέχεια τα τρία στάδια που απαιτούνται για την αξιολόγηση του ένομου συμφέροντος στο πλαίσιο της ανάπτυξης και της εφαρμογής μοντέλων ΤΝ.

3.3.1 Γενικές παρατηρήσεις

60. Το ΕΣΠΑ υπενθυμίζει ότι ο ΓΚΠΔ δεν προβλέπει καμία ιεράρχηση των διαφόρων νομικών βάσεων που ορίζονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ⁴⁰.
61. Το άρθρο 5 του ΓΚΠΔ καθορίζει τις αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Το ΕΣΠΑ επισημαίνει εκείνες που είναι σημαντικές για την παρούσα γνώμη και θα πρέπει τουλάχιστον να λαμβάνονται υπόψη από τις εποπτικές αρχές κατά την αξιολόγηση συγκεκριμένων μοντέλων ΤΝ, καθώς και τις πιο συναφείς απαιτήσεις από άλλες διατάξεις του ΓΚΠΔ, λαμβάνοντας υπόψη το πεδίο εφαρμογής της παρούσας γνώμης.
62. **Αρχή της λογοδοσίας** (άρθρο 5 παράγραφος 2 ΓΚΠΔ) - Η αρχή αυτή προβλέπει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ. Εν προκειμένω, οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των μερών που επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της ανάπτυξης ή της εφαρμογής ενός μοντέλου ΤΝ θα πρέπει να αξιολογούνται πριν από την έναρξη της επεξεργασίας, προκειμένου να καθοριστούν εξ αρχής οι υποχρεώσεις των υπευθύνων επεξεργασίας ή των από κοινού υπευθύνων επεξεργασίας, και των εκτελούντων την επεξεργασία (εάν υπάρχουν).
63. **Αρχές της νομιμότητας, της αντικειμενικότητας και της διαφάνειας** (άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) του ΓΚΠΔ) - Όταν αξιολογείται η νομιμότητα της επεξεργασίας στο πλαίσιο μοντέλων ΤΝ, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, το ΕΣΠΑ θεωρεί σκόπιμο να γίνεται διάκριση των διαφορετικών σταδίων της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁴¹. Η αρχή της αντικειμενικότητας, η οποία συνδέεται στενά με την αρχή της διαφάνειας, απαιτεί να μην γίνεται επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με αθέμιτες μεθόδους, ή με εξαπάτηση, ή με τρόπο που είναι *«αδικαιολόγητα επιζήμιος, εισάγει αθέμιτα διακρίσεις, είναι απρόβλεπτος ή παραπλανητικός για το υποκείμενο των δεδομένων»*⁴². Λαμβανομένης υπόψη της πολυπλοκότητας των σχετικών τεχνολογιών, οι πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο μοντέλων ΤΝ θα πρέπει συνεπώς να παρέχονται με τρόπο προσβάσιμο, κατανοητό και φιλικό προς τον χρήστη⁴³. Η διαφάνεια σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα περιλαμβάνει, ειδικότερα, τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις ενημέρωσης, όπως ορίζονται στα άρθρα 12 έως 14 του ΓΚΠΔ⁴⁴, τα οποία απαιτούν επίσης, σε περίπτωση

---

⁴⁰ Ό.π., παράγραφος 1.

⁴¹ EDPB Report of the work undertaken by the ChatGPT Taskforce (Έκθεση του ΕΣΠΑ για τις εργασίες της ειδικής ομάδας εργασίας ChatGPT), που εκδόθηκε στις 23 Μαΐου 2024, παράγραφος 14.

⁴² EDPB Report of the work undertaken by the ChatGPT Taskforce (Έκθεση του ΕΣΠΑ για τις εργασίες της ειδικής ομάδας εργασίας ChatGPT), που εκδόθηκε στις 23 Μαΐου 2024, παράγραφος 23· ΕΣΠΑ, Κατευθυντήριες γραμμές 4/2019 σύμφωνα με το άρθρο 25 - Προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού, έκδοση 2.0, που εκδόθηκαν στις 20 Οκτωβρίου 2020, παράγραφος 69· Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διαφάνεια βάσει του κανονισμού 2016/679, όπως αναθεωρήθηκαν και εκδόθηκαν στις 11 Απριλίου 2018, και εγκρίθηκαν από το ΕΣΠΑ στις 25 Μαΐου 2018, παράγραφος 2.

⁴³ Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διαφάνεια βάσει του κανονισμού 2016/679, όπως αναθεωρήθηκαν και εκδόθηκαν στις 11 Απριλίου 2018, και εγκρίθηκαν από το ΕΣΠΑ στις 25 Μαΐου 2018, παράγραφος 5.

⁴⁴ Βλ. επίσης, αιτιολογική σκέψη 39 του ΓΚΠΔ, όπου αναφέρεται ότι *«πρέπει να είναι σαφές για τα φυσικά πρόσωπα ότι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν συλλέγονται, χρησιμοποιούνται, λαμβάνονται υπόψη ή υποβάλλονται κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία, καθώς και σε ποιο βαθμό τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται ή θα υποβληθούν σε επεξεργασία [...]»*.

αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τη λογική που ακολουθείται, καθώς και τη σημασία και τις προβλεπόμενες συνέπειες της επεξεργασίας για το υποκείμενο των δεδομένων⁴⁵. Δεδομένου ότι οι φάσεις ανάπτυξης των μοντέλων ΤΝ μπορεί να περιλαμβάνουν τη συλλογή μεγάλου όγκου δεδομένων από δημόσια προσβάσιμες πηγές (όπως μέσω τεχνικών ιστοσυγκομιδής), η επίκληση της εξαίρεσης που προβλέπεται στο άρθρο 14 παράγραφος 5 στοιχείο β) ΓΚΠΔ περιορίζεται αυστηρά στις περιπτώσεις όπου πληρούνται απολύτως οι απαιτήσεις της εν λόγω διάταξης⁴⁶.

64. **Αρχές περιορισμού του σκοπού και ελαχιστοποίησης των δεδομένων** [άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχεία β) και γ) του ΓΚΠΔ] – Σύμφωνα με την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, η ανάπτυξη και η εφαρμογή μοντέλων ΤΝ απαιτεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα να είναι κατάλληλα, συναφή και αναγκαία για τον σκοπό. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την αποφυγή των κινδύνων πιθανών μεροληψιών και σφαλμάτων, όταν αυτή προσδιορίζεται σαφώς και συγκεκριμένα στο πλαίσιο του σκοπού, και τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι αναγκαία για τον συγκεκριμένο σκοπό (π.χ. δεν μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικά με την επεξεργασία άλλων δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων συνθετικών ή ανωνυμοποιημένων δεδομένων)⁴⁷. Η ΟΕ άρθρου 29 τόνισε ήδη ότι «ο σκοπός της συλλογής πρέπει να προσδιορίζεται σαφώς και συγκεκριμένα [...]»⁴⁸. Όταν αξιολογείται εάν ο επιδιωκόμενος σκοπός είναι νόμιμος, συγκεκριμένος και ρητός, και εάν η επεξεργασία συμμορφώνεται με την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, θα πρέπει πρώτα να προσδιορίζεται η επίμαχη δραστηριότητα επεξεργασίας. Ειδικότερα, τα διάφορα στάδια των φάσεων ανάπτυξης ή εφαρμογής μπορεί να συνιστούν τις ίδιες ή διαφορετικές δραστηριότητες επεξεργασίας, και μπορεί να περιλαμβάνουν διαδοχικούς υπευθύνους επεξεργασίας ή από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι δυνατόν να προσδιοριστεί ο σκοπός που θα επιδιωχθεί κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του μοντέλου ΤΝ σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης. Ακόμα και όταν αυτό δεν συμβαίνει, θα πρέπει να υπάρχει ήδη ένα σαφές πλαίσιο για την εν λόγω εφαρμογή, και, συνεπώς, θα πρέπει να εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο το πλαίσιο αυτό καθορίζει τον σκοπό της ανάπτυξης. Όταν επανεξετάζουν τον σκοπό της επεξεργασίας σε ένα δεδομένο στάδιο ανάπτυξης, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να αναμένουν έναν ορισμένο βαθμό λεπτομέρειας από τον(τους) υπεύθυνο(-ους) επεξεργασίας και μια εξήγηση του τρόπου με τον οποίο οι εν λόγω λεπτομέρειες καθορίζουν τον σκοπό της επεξεργασίας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, πληροφορίες σχετικά με τον τύπο του μοντέλου ΤΝ που αναπτύχθηκε, τις αναμενόμενες λειτουργίες του και οποιοδήποτε άλλο σχετικό πλαίσιο είναι ήδη γνωστό σε αυτό το στάδιο. Το πλαίσιο της ανάπτυξης θα μπορούσε επίσης να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, το εάν ένα μοντέλο αναπτύσσεται για εσωτερική εφαρμογή, το εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας προτίθεται να πωλήσει ή να διανείμει το μοντέλο σε τρίτους μετά την ανάπτυξή του, καθώς και το εάν το μοντέλο προορίζεται κυρίως για να εφαρμοστεί για ερευνητικούς ή εμπορικούς σκοπούς.

⁴⁵ Άρθρο 13 παράγραφος 2 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ και άρθρο 14 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του ΓΚΠΔ.

⁴⁶ EDPB Report of the work undertaken by the ChatGPT Taskforce (Έκθεση του ΕΣΠΔ για τις εργασίες της ειδικής ομάδας εργασίας ChatGPT), που εκδόθηκε στις 23 Μαΐου 2024, παράγραφος 27.

⁴⁷ Επιπλέον, το άρθρο 10 παράγραφος 5 της πράξης για την ΤΝ προβλέπει ειδικούς κανόνες για την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε σχέση με τα συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου, με σκοπό τη διασφάλιση της ανίχνευσης και της διόρθωσης περιπτώσεων μεροληψίας.

⁴⁸ Article 29 Working Party Opinion 03/2013 on purpose limitation (Γνώμη 03/2013 της ομάδας εργασίας του άρθρου 29 για τον περιορισμό του σκοπού) (ΟΕ203), σ. 15-16.

65. **Δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων** (κεφάλαιο III του ΓΚΠΔ) – Παρά την ανάγκη να διασφαλίζουν οι εποπτικές αρχές ότι όλα τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων γίνονται σεβαστά όταν αναπτύσσονται και χρησιμοποιούνται μοντέλα ΤΝ από τους υπευθύνους επεξεργασίας, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι όποτε ο υπεύθυνος επεξεργασίας επικαλείται το έννομο συμφέρον ως νομική βάση, ισχύει και θα πρέπει να διασφαλίζεται το δικαίωμα εναντίωσης σύμφωνα με το άρθρο 21 του ΓΚΠΔ⁴⁹.

3.3.2 Εκτιμήσεις σχετικά με τα τρία στάδια της αξιολόγησης του έννομου συμφέροντος στο πλαίσιο της ανάπτυξης και της εφαρμογής μοντέλων ΤΝ

66. Προκειμένου να προσδιοριστεί εάν μια δεδομένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να βασίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να επαληθεύουν ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας έχουν αξιολογήσει και τεκμηριώσει με προσοχή εάν συντρέχουν οι ακόλουθες τρεις σωρευτικές προϋποθέσεις: i) επιδιώκεται έννομο συμφέρον από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή από τρίτο· ii) η επεξεργασία είναι αναγκαία για την επιδίωξη του έννομου συμφέροντος· και iii) δεν υπερσχύουν του έννομου συμφέροντος τα συμφέροντα ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων⁵⁰.

3.3.2.1 Πρώτο στάδιο - Επιδίωξη έννομου συμφέροντος από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή από τρίτο

67. Συμφέρον είναι το ευρύτερο διακύβευμα ή όφελος που μπορεί να έχει ένας υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτος από την άσκηση μιας συγκεκριμένης δραστηριότητας επεξεργασίας⁵¹. Ενώ ο ΓΚΠΔ και το ΔΕΕ αναγνώρισαν αρκετά συμφέροντα ως⁵² έννομα, η αξιολόγηση της νομιμότητας ενός δεδομένου συμφέροντος θα πρέπει να είναι το αποτέλεσμα μιας κατά περίπτωση ανάλυσης.

---

⁴⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 21 του ΓΚΠΔ, εάν το υποκείμενο των δεδομένων αντιτάσσεται, για λόγους που σχετίζονται με την ιδιαίτερη κατάστασή του, στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν υποβάλλει πλέον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε επεξεργασία, εκτός εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας καταδείξει επιτακτικούς και νόμιμους λόγους για την επεξεργασία οι οποίοι υπερσχύουν των συμφερόντων, των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων, ή για τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων. Ως εκ τούτου, οι δύο πτυχές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τις εποπτικές αρχές είναι εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι σε θέση να καταδείξει τέτοιους επιτακτικούς και νόμιμους λόγους που υπερσχύουν, και εάν μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα εναντίωσης.

⁵⁰ Απόφαση του ΔΕΕ της 4ης Ιουλίου 2023, υπόθεση C-252/21, *Meta κατά Bundeskartellamt* (ECLI:EU:C:2023:537), σκέψη 106· απόφαση του ΔΕΕ της 11ης Δεκεμβρίου 2019, υπόθεση C-708/18, *Asociația de Proprietari bloc M5A-Scara A* (ECLI:EU:C:2019:1064), σκέψη 40. Βλ. επίσης EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0, που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 12 και επόμενες. Όπως υπενθυμίζεται στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, αυτή η «αξιολόγηση θα πρέπει να διενεργείται κατά την έναρξη της επεξεργασίας, με τη συμμετοχή του υπευθύνου προστασίας δεδομένων (ΥΠΔ) (εφόσον έχει οριστεί), και θα πρέπει να τεκμηριώνεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας που ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ».

⁵¹ EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 14.

⁵² Βλ. EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 16.

68. Όπως υπενθυμίζεται από το ΕΣΠΔ στις κατευθυντήριες γραμμές του σχετικά με το έννομο συμφέρον⁵³, ένα συμφέρον μπορεί να θεωρηθεί έννομο εάν πληρούνται τα τρία ακόλουθα σωρευτικά κριτήρια:
- Το συμφέρον είναι νόμιμο⁵⁴.
  - Το συμφέρον διατυπώνεται με σαφήνεια και ακρίβεια· και
  - Το συμφέρον είναι πραγματικό και υπαρκτό, όχι υποθετικό.
69. Με την επιφύλαξη των δύο άλλων σταδίων που απαιτεί η αξιολόγηση του έννομου συμφέροντος, τα ακόλουθα παραδείγματα ενδέχεται να συνιστούν έννομο συμφέρον στο πλαίσιο των μοντέλων ΤΝ: i) ανάπτυξη υπηρεσίας εικονικού συνομιλητή για την παροχή βοήθειας στους χρήστες· ii) ανάπτυξη συστήματος τεχνητής νοημοσύνης για την ανίχνευση δόλιου περιεχομένου ή συμπεριφοράς· και iii) βελτίωση της ανίχνευσης απειλών σε ένα πληροφοριακό σύστημα.

3.3.2.2 Δεύτερο στάδιο - Ανάλυση της αναγκαιότητας της επεξεργασίας για την επιδίωξη του εννόμου συμφέροντος

70. Το δεύτερο στάδιο της αξιολόγησης συνίσταται στον προσδιορισμό του κατά πόσον η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι απαραίτητη για τον σκοπό του επιδιωκόμενου έννομου συμφέροντος⁵⁵ («κριτήριο αναγκαιότητας»).
71. Η αιτιολογική σκέψη 39 του ΓΚΠΔ διευκρινίζει ότι «τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο εάν ο σκοπός της επεξεργασίας δεν μπορεί να επιτευχθεί με άλλα μέσα». Σύμφωνα με το ΔΕΕ και τις προηγούμενες κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΠΔ, η προϋπόθεση που σχετίζεται με την αναγκαιότητα της επεξεργασίας θα πρέπει να εξετάζεται υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των υποκειμένων των δεδομένων, και σε συνάρτηση με την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ⁵⁶.

⁵³ Βλ. EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 17.

⁵⁴ Απόφαση του ΔΕΕ της 4ης Οκτωβρίου 2024, υπόθεση C-621/22, *Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond* (ECLI:EU:C:2024:857), σκέψη 49, όπου το ΔΕΕ τόνισε ότι ένα έννομο συμφέρον δεν μπορεί να αντιβαίνει στον νόμο. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ τονίζει ότι, ανάλογα με την περίπτωση, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα νομοθετικά πλαίσια κατά την αξιολόγηση της νομιμότητας ενός δεδομένου συμφέροντος. Βλ. για παράδειγμα: άρθρο 26 παράγραφος 3 και το άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ (πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες) («DSA») σχετικά με την απαγορευμένη στοχευμένη διαφήμιση σε ανηλίκους· άρθρο 5 παράγραφοι 1 και 2 της πράξης για την ΤΝ σχετικά με τις απαγορευμένες πρακτικές ΤΝ (πρακτικές χειραγώγησης και απευθυνόμενες στο υποσυνείδητο)· επεξεργασία κατά παράβαση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και των διατάξεων της οδηγίας (ΕΕ) 2019/790 για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά.

⁵⁵ EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφοι 28-30.

⁵⁶ Απόφαση του ΔΕΕ της 4ης Ιουλίου 2023, υπόθεση C-252/21, *Meta κατά Bundeskartellamt* (ECLI:EU:C:2023:537), σκέψεις 108 και 109, με παραπομπή επίσης στην απόφαση του ΔΕΕ της 11ης Δεκεμβρίου 2019, υπόθεση C-708/18, *Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA* (ECLI:EU:C:2019:1064), σκέψη 48· απόφαση

72. Η μεθοδολογία στην οποία αναφέρεται το ΔΕΕ λαμβάνει υπόψη το πλαίσιο της επεξεργασίας, καθώς και τις επιπτώσεις στον υπεύθυνο επεξεργασίας και στα υποκείμενα των δεδομένων. Επομένως, η εκτίμηση της αναγκαιότητας περιλαμβάνει δύο στοιχεία: i) εάν η δραστηριότητα επεξεργασίας θα επιτρέψει την επιδίωξη του σκοπού⁵⁷ και ii) εάν αυτός είναι ο λιγότερο παρεμβατικός τρόπος επιδίωξης του εν λόγω σκοπού⁵⁸.
73. Για παράδειγμα, και ανάλογα με την περίπτωση, ο προβλεπόμενος όγκος δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που χρησιμοποιούνται στο μοντέλο TN πρέπει να αξιολογείται υπό το πρίσμα λιγότερο παρεμβατικών εναλλακτικών λύσεων που μπορεί εύλογα να είναι διαθέσιμες για την εξίσου αποτελεσματική επίτευξη του σκοπού του έννομου συμφέροντος που επιδιώκεται. Εάν η επιδίωξη του σκοπού είναι επίσης δυνατή μέσω ενός μοντέλου TN που δεν συνεπάγεται επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τότε η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να θεωρείται μη αναγκαία. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την ανάπτυξη μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης. Όταν αξιολογούν εάν πληρούται η προϋπόθεση της αναγκαιότητας, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στον όγκο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία και στο κατά πόσον είναι αναλογική η επιδίωξη του επίμαχου έννομου συμφέροντος, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων.

του ΔΕΕ της 9ης Νοεμβρίου 2010, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-92/09 και C-93/09, Volker und Markus Schecke (ECLI:EU:C:2010:662), σκέψεις 85 και 86· απόφαση του ΔΕΕ της 22ας Ιουνίου 2021, υπόθεση C-439/19, *Latvijas Republikas Saeima* (ECLI:EU:C:2021:504), σκέψεις 98, 109, 110, 113. Βλ. επίσης για παράδειγμα: Κατευθυντήριες γραμμές 3/2019 του ΕΣΠΑ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσυσκευών, έκδοση 2.0, που εκδόθηκαν στις 29 Ιανουαρίου 2020, παράγραφοι 24-26 και 73· κατευθυντήριες γραμμές 2/2019 του ΕΣΠΑ για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ στο πλαίσιο της παροχής επιγραμμικών υπηρεσιών σε υποκείμενα δεδομένων, έκδοση 2.0, που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2019, παράγραφοι 23-25· Γνώμη 11/2024 του ΕΣΠΑ σχετικά με τη χρήση της τεχνολογίας αναγνώρισης προσώπου για τον εξορθολογισμό της ροής επιβατών στους αερολιμένες, έκδοση 1.1, που εκδόθηκε στις 23 Μαΐου 2024, παράγραφος 27.

⁵⁷ Βλ. απόφαση του ΔΕΕ της 16ης Δεκεμβρίου 2008, υπόθεση C-524/06, *Heinz Huber κατά Bundesrepublik Deutschland* (ECLI:EU:C:2008:724), σκέψη 66. Επίσης, στην ίδια υπόθεση, βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Poiares Maduro στην υπόθεση C-524/06, *Heinz Huber κατά Bundesrepublik Deutschland* (ECLI:EU:C:2008:194), σημείο 16, όπου αναφέρονται τα εξής: «το ενδεδειγμένο κριτήριο εν προκειμένω είναι το της αποτελεσματικότητας και ότι εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να το εφαρμόσει. Το ερώτημα που πρέπει να τεθεί συνίσταται στο αν υφίστανται άλλοι τρόποι επεξεργασίας δεδομένων με τους οποίους οι αρμόδιες για τη μετανάστευση αρχές θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν την τήρηση των σχετικών με το καθεστώς διαμονής κανόνων. Αν το εθνικό δικαστήριο δώσει καταφατική απάντηση στο ερώτημα αυτό, η συγκεντρωτική αποθήκευση και επεξεργασία δεδομένων των πολιτών της Ενώσεως θα πρέπει να κριθούν μη σύμφωνες. Δεν είναι αναγκαίο το εναλλακτικό σύστημα να είναι το αποτελεσματικότερο ή το καταλληλότερο· αρκεί το εν λόγω σύστημα να είναι σε θέση να λειτουργεί επαρκώς. Με άλλα λόγια, έστω και αν το κεντρικό μητρώο είναι πιο αποτελεσματικό ή πιο πρόσφορο ή πιο φιλικό προς τον χρήστη απ' ό,τι οι εναλλακτικές λύσεις του (όπως τα αποκεντρωμένα, τοπικά μητρώα), τα τελευταία θα πρέπει σαφώς να προτιμηθούν, αν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να παράσχουν τα σχετικά με το καθεστώς διαμονής των πολιτών της Ένωσης».

⁵⁸ Βλ. απόφαση του ΔΕΕ της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, υπόθεση C-73/16, *Peter Ružikár* (ECLI:EU:C:2017:725), σκέψη 113: «Επομένως, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει κατά πόσον η κατάρτιση του επίμαχου καταλόγου και η εγγραφή σε αυτόν του ονόματος των ενδιαφερόμενων προσώπων είναι πρόσφορες για την επίτευξη των σκοπών που επιδιώκουν και κατά πόσον οι σκοποί αυτοί δύναται να επιτευχθούν με λιγότερο επαχθή μέτρα». Βλ. επίσης, για παράδειγμα, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Rantos στην υπόθεση C-252/21, *Meta κατά Bundeskartellamt*, ECLI:EU:C:2022:704, σκέψη 61, όπου αναφέρονται τα εξής: «[...] Επομένως, πρέπει να υφίσταται στενός σύνδεσμος μεταξύ της επεξεργασίας και του επιδιωκόμενου συμφέροντος, ελλείψει εναλλακτικών λύσεων που να σέβονται περισσότερο την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δεδομένου ότι δεν αρκεί η επεξεργασία να είναι απλώς χρήσιμη για τον υπεύθυνο επεξεργασίας».

74. Η εκτίμηση της αναγκαιότητας θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη το ευρύτερο πλαίσιο της σκοπούμενης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η ύπαρξη μέσων που είναι λιγότερο παρεμβατικά για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει άμεση σχέση με τα υποκείμενα των δεδομένων (δεδομένα πρώτου μέρους) ή όχι (δεδομένα τρίτου μέρους). Το ΔΕΕ διατύπωσε ορισμένες εκτιμήσεις που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την ανάλυση της αναγκαιότητας της επεξεργασίας δεδομένων πρώτου μέρους για τον σκοπό του έννομου συμφέροντος ή των έννομων συμφερόντων που επιδιώκονται (έστω και στο πλαίσιο της κοινολόγησης των εν λόγω δεδομένων σε τρίτους)⁵⁹.
75. Η εφαρμογή τεχνικών διασφαλίσεων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί επίσης να συμβάλει στην εκπλήρωση του κριτηρίου αναγκαιότητας. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, την εφαρμογή μέτρων, όπως αυτά που προσδιορίζονται στην ενότητα 3.2.2, κατά τρόπο ώστε να μην επιτυγχάνεται ανωνυμοποίηση, αλλά ωστόσο να μειώνεται η ευκολία ταυτοποίησης των υποκειμένων των δεδομένων. Το ΕΣΠΔ σημειώνει ότι ορισμένα από αυτά τα μέτρα, όταν δεν απαιτούνται για τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ, μπορεί να αποτελούν πρόσθετες διασφαλίσεις, όπως αναλύεται περαιτέρω στην υποενότητα «μέτρα μετριασμού», στο πλαίσιο της ενότητας 3.3.2.3⁶⁰.

3.3.2.3 Τρίτο στάδιο - Κριτήριο εξισορρόπησης

76. Το τρίτο στάδιο της αξιολόγησης του έννομου συμφέροντος είναι η «εξισορρόπηση» (που αναφέρεται επίσης στο παρόν έγγραφο ως «**κριτήριο εξισορρόπησης**»)⁶¹. Το στάδιο αυτό συνίσταται στον προσδιορισμό και την περιγραφή των διαφόρων αντιπαρατιθέμενων δικαιωμάτων και συμφερόντων⁶², δηλαδή, αφενός, των συμφερόντων, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των υποκειμένων των δεδομένων, και, αφετέρου, των συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας ή τρίτου μέρους. Οι ειδικές περιστάσεις της περίπτωσης θα πρέπει στη συνέχεια να θεωρείται ότι αποδεικνύουν ότι το έννομο συμφέρον αποτελεί κατάλληλη νομική βάση για τις επίμαχες δραστηριότητες επεξεργασίας⁶³.

Συμφέροντα, θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων

77. Το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ προβλέπει ότι, κατά την αξιολόγηση των διαφόρων συνιστωσών στο πλαίσιο του κριτηρίου εξισορρόπησης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να

---

⁵⁹ Απόφαση του ΔΕΕ της 4ης Οκτωβρίου 2024, υπόθεση C-621/22, *Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond* (ECLI:EU:C:2024:857), σκέψεις 51-53.

⁶⁰ Βλ. EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 57.

⁶¹ Βλ. EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφοι 31 ως 60.

⁶² Βλ. EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 32.

⁶³ Βλ. EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 32, με παραπομπή επίσης στην απόφαση του ΔΕΕ της 4ης Ιουλίου 2023, υπόθεση C-252/21, *Meta κατά Bundeskartellamt* (ECLI:EU:C:2023:537), σκέψη 110.

λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα, τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων. Τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων είναι εκείνα που ενδέχεται να επηρεαστούν από την επίμαχη επεξεργασία. Στο πλαίσιο της φάσης ανάπτυξης ενός μοντέλου τεχνητής νοημοσύνης, αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το συμφέρον της αυτοδιάθεσης και της διατήρησης του ελέγχου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (π.χ. των δεδομένων που συλλέγονται για την ανάπτυξη του μοντέλου). Στο πλαίσιο της ανάπτυξης ενός μοντέλου τεχνητής νοημοσύνης, τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, συμφέροντα διατήρησης του ελέγχου των δικών τους δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (π.χ. τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά την εφαρμογή του μοντέλου), οικονομικά συμφέροντα (π.χ. όταν ένα μοντέλο ΤΝ χρησιμοποιείται από το υποκείμενο των δεδομένων για τη δημιουργία εσόδων, ή χρησιμοποιείται από ένα άτομο στο πλαίσιο της επαγγελματικής του δραστηριότητας), προσωπικά οφέλη (π.χ. όταν ένα μοντέλο ΤΝ χρησιμοποιείται για τη βελτίωση της προσβασιμότητας σε ορισμένες υπηρεσίες), ή κοινωνικοοικονομικά συμφέροντα (π.χ. όταν ένα μοντέλο ΤΝ επιτρέπει την πρόσβαση σε καλύτερη υγειονομική περίθαλψη ή διευκολύνει την άσκηση ενός θεμελιώδους δικαιώματος, όπως η πρόσβαση στην εκπαίδευση)⁶⁴.

78. Όσο ακριβέστερα ορίζεται ένα συμφέρον υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου σκοπού της επεξεργασίας, τόσο καλύτερα μπορεί να κατανοηθεί με σαφήνεια η πραγματικότητα των οφελών και των κινδύνων που πρέπει να ληφθούν υπόψη στο κριτήριο εξισορρόπησης.
79. Όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων, η ανάπτυξη και η εφαρμογή μοντέλων ΤΝ μπορεί να ενέχει σοβαρούς κινδύνους για τα δικαιώματα που προστατεύονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ («Χάρτης της ΕΕ»), συμπεριλαμβανομένου, μεταξύ άλλων, του δικαιώματος στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή (άρθρο 7 του Χάρτη της ΕΕ) και του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 8 του Χάρτη της ΕΕ). Αυτοί οι κίνδυνοι μπορεί να προκύψουν κατά τη φάση ανάπτυξης, για παράδειγμα όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα συλλέγονται ενάντια στην επιθυμία των υποκειμένων των δεδομένων ή εν αγνοία τους. Αυτοί οι κίνδυνοι μπορεί επίσης να προκύψουν στη φάση ανάπτυξης, για παράδειγμα όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία από το μοντέλο (ή ως μέρος αυτού) κατά τρόπο που παραβιάζει τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, ή όταν είναι δυνατόν να συναχθεί, τυχαία ή μέσω επιθέσεων (π.χ. συναγωγή παρουσίας, εξαγωγή, ή αναστροφή μοντέλου), ποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα περιέχονται στη βάση δεδομένων εκμάθησης. Τέτοιες καταστάσεις ενέχουν κίνδυνο για την ιδιωτικότητα των υποκειμένων των δεδομένων των οποίων τα δεδομένα ενδέχεται να εμφανιστούν στη φάση εφαρμογής του συστήματος ΤΝ (π.χ. κίνδυνος δυσφήμισης, κατάχρηση ή υποκλοπή ταυτότητας, κίνδυνος για την ασφάλεια, ανάλογα με τη φύση των δεδομένων).
80. Ανάλογα με την εκάστοτε περίπτωση, ενδέχεται επίσης να υπάρχουν κίνδυνοι και για άλλα θεμελιώδη δικαιώματα. Για παράδειγμα, η μεγάλης κλίμακας και αδιάκριτη συλλογή δεδομένων από μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης στη φάση της ανάπτυξης μπορεί να δημιουργήσει στα υποκείμενα των δεδομένων μια αίσθηση παρακολούθησης, δεδομένης ιδίως της δυσκολίας να αποτραπεί η συλλογή δημόσιων δεδομένων. Αυτό μπορεί να οδηγήσει τα άτομα σε αυτολογοκρισία και να δημιουργήσει κινδύνους υπονόμευσης της ελευθερίας της έκφρασης (άρθρο 11 του Χάρτη της ΕΕ). Κατά τη φάση της εφαρμογής, υπάρχουν επίσης κίνδυνοι για την ελευθερία της έκφρασης όταν τα μοντέλα ΤΝ

---

⁶⁴ Βλ. EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 38.

χρησιμοποιούνται για τον αποκλεισμό της δημοσίευσης περιεχομένου από τα υποκείμενα των δεδομένων. Επιπλέον, ένα μοντέλο τεχνητής νοημοσύνης που συνιστά ακατάλληλο περιεχόμενο σε ευάλωτα άτομα μπορεί να ενέχει κινδύνους για την ψυχική τους υγεία (άρθρο 3 παράγραφος 1 του Χάρτη της ΕΕ). Σε άλλες περιπτώσεις, η εφαρμογή μοντέλων TN μπορεί επίσης να οδηγήσει σε αρνητικές συνέπειες για το δικαίωμα του προσώπου προς εργασία (άρθρο 15 του Χάρτη της ΕΕ), για παράδειγμα όταν οι αιτήσεις για θέσεις εργασίας προεπιλέγονται με τη χρήση μοντέλου TN. Κατά τον ίδιο τρόπο, ένα μοντέλο TN θα μπορούσε να εγκυμονεί κινδύνους για το δικαίωμα της απαγόρευσης των διακρίσεων (άρθρο 21 του Χάρτη της ΕΕ), εάν κάνει διακρίσεις σε άτομα με βάση ορισμένα προσωπικά χαρακτηριστικά (όπως η εθνικότητα ή το φύλο). Επιπλέον, η εφαρμογή μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης μπορεί επίσης να ενέχει κινδύνους για την ασφάλεια και την προστασία του ατόμου (π.χ. όταν το μοντέλο TN χρησιμοποιείται με κακόβουλη πρόθεση), καθώς και κινδύνους για τη σωματική και ψυχική ακεραιότητά του⁶⁵.

81. Η εφαρμογή μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης μπορεί επίσης να έχει θετικό αντίκτυπο σε ορισμένα θεμελιώδη δικαιώματα, π.χ. το μοντέλο μπορεί να υποστηρίξει το δικαίωμα στη διανοητική ακεραιότητα του προσώπου (άρθρο 3 του Χάρτη), για παράδειγμα όταν ένα μοντέλο τεχνητής νοημοσύνης χρησιμοποιείται για τον εντοπισμό επιβλαβών περιεχομένου στο διαδίκτυο· ή το μοντέλο μπορεί να διευκολύνει την πρόσβαση σε ορισμένες βασικές υπηρεσίες ή να διευκολύνει την άσκηση θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως η πρόσβαση στην πληροφόρηση (άρθρο 11 του Χάρτη της ΕΕ) ή η πρόσβαση στην εκπαίδευση (άρθρο 14 του Χάρτη της ΕΕ).

Αντίκτυπος της επεξεργασίας στα υποκείμενα των δεδομένων

82. Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται κατά την ανάπτυξη και εφαρμογή των μοντέλων TN μπορεί να επηρεάσει τα υποκείμενα των δεδομένων με διάφορους τρόπους, οι οποίοι μπορεί να είναι θετικοί ή αρνητικοί⁶⁶. Για παράδειγμα, εάν μια δραστηριότητα επεξεργασίας συνεπάγεται οφέλη για το υποκείμενο των δεδομένων, αυτά μπορούν να ληφθούν υπόψη στο κριτήριο εξισορρόπησης. Μολονότι η ύπαρξη τέτοιων οφελών μπορεί να οδηγήσει μια εποπτική αρχή στο συμπέρασμα ότι τα συμφέροντα, τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων υπερσχύουν των συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας ή τρίτου, το συμπέρασμα αυτό μπορεί να είναι μόνο αποτέλεσμα μιας κατά περίπτωση ανάλυσης στην οποία λαμβάνονται υπόψη όλοι οι σχετικοί παράγοντες.
83. Ο αντίκτυπος της επεξεργασίας στα υποκείμενα των δεδομένων μπορεί να επηρεάζεται από i) τη φύση των δεδομένων που τίθενται σε επεξεργασία από τα μοντέλα, ii) το πλαίσιο της επεξεργασίας και iii) τις περαιτέρω συνέπειες που μπορεί να έχει η επεξεργασία⁶⁷.
84. Όσον αφορά τη **φύση των δεδομένων που τίθενται σε επεξεργασία**, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι –εκτός από τις ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και δεδομένων που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα, οι οποίες απολαμβάνουν αντίστοιχα πρόσθετη προστασία

---

⁶⁵ Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 46.

⁶⁶ Βλ. EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 39.

⁶⁷ Βλ. EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 32.

δυνάμει των άρθρων 9 και 10 του ΓΚΠΔ– η επεξεργασία ορισμένων άλλων κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να έχει σημαντικές συνέπειες για τα υποκείμενα των δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό, η επεξεργασία ορισμένων τύπων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν εξαιρετικά ιδιωτικές πληροφορίες (π.χ. χρηματοοικονομικά δεδομένα ή δεδομένα θέσης) για την ανάπτυξη και την εφαρμογή ενός μοντέλου ΤΝ θα πρέπει να θεωρείται ότι έχει ενδεχομένως σοβαρό αντίκτυπο στα υποκείμενα των δεδομένων. Στη φάση ανάπτυξης, οι συνέπειες της εν λόγω επεξεργασίας για τα υποκείμενα των δεδομένων μπορεί να είναι, για παράδειγμα, οικονομικές (π.χ. διακρίσεις στο εργασιακό πλαίσιο) ή/και επιβλαβείς για τη φήμη (π.χ. δυσφήμιση).

85. Σε σχέση με το **πλαίσιο της επεξεργασίας**, είναι απαραίτητο να προσδιοριστούν πρώτα τα στοιχεία που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν κινδύνους για τα υποκείμενα των δεδομένων (π.χ. ο τρόπος με τον οποίο αναπτύχθηκε το μοντέλο, ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να εφαρμοστεί το μοντέλο και/ή κατά πόσον είναι κατάλληλα τα μέτρα ασφαλείας που χρησιμοποιούνται για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα). Η φύση του μοντέλου και οι σκοπούμενες λειτουργικές χρήσεις διαδραματίζουν καίριο ρόλο στον εντοπισμό τέτοιων πιθανών αιτίων.
86. Είναι επίσης απαραίτητο να αξιολογηθεί η σοβαρότητα αυτών των κινδύνων για τα υποκείμενα των δεδομένων. Μπορεί να εξεταστεί, μεταξύ άλλων, ο τρόπος επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (π.χ. εάν συνδυάζονται με άλλα σύνολα δεδομένων), η έκταση της επεξεργασίας και η ποσότητα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία⁶⁸ (π.χ. ο συνολικός όγκος των δεδομένων, ο όγκος των δεδομένων ανά υποκείμενο των δεδομένων, ο αριθμός των υποκειμένων των δεδομένων που επηρεάζονται)⁶⁹, η κατάσταση του υποκειμένου των δεδομένων (π.χ. παιδιά ή άλλα ευάλωτα υποκείμενα των δεδομένων) και η σχέση του με τον υπεύθυνο επεξεργασίας (π.χ. εάν το υποκείμενο των δεδομένων είναι πελάτης). Για παράδειγμα, η χρήση ιστοσυγκομιδής κατά τη φάση ανάπτυξης μπορεί να οδηγήσει —ελλείψει επαρκών διασφαλίσεων— σε σημαντικές επιπτώσεις για τα φυσικά πρόσωπα, λόγω του μεγάλου όγκου των δεδομένων που συλλέγονται, του μεγάλου αριθμού υποκειμένων των δεδομένων και της αδιάκριτης συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
87. Οι **περαιτέρω συνέπειες** που μπορεί να έχει η επεξεργασία θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση του αντικτύπου της επεξεργασίας στα υποκείμενα των δεδομένων. Θα πρέπει να αξιολογούνται κατά περίπτωση από τις εποπτικές αρχές, οι οποίες συνεκτιμούν τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά που έχουν στη διάθεσή τους.
88. Οι συνέπειες αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν (μεταξύ άλλων) κινδύνους παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, όπως περιγράφεται στην προηγούμενη υποενότητα⁷⁰. Οι κίνδυνοι μπορεί να ποικίλλουν ως προς την πιθανότητα και τη σοβαρότητα, και μπορεί να προκύπτουν από επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία θα μπορούσε

---

⁶⁸ Βλ. EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 43.

⁶⁹ Απόφαση του ΔΕΕ της 4ης Ιουλίου 2023, υπόθεση C-252/21, *Meta κατά Bundeskartellamt* (ECLI:EU:C:2023:537), σκέψη 116.

⁷⁰ Βλ. υποενότητα «Συμφέροντα, θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων» ανωτέρω.

να οδηγήσει σε σωματική, υλική ή ηθική βλάβη, ιδίως όταν η επεξεργασία μπορεί να οδηγήσει σε διακρίσεις⁷¹.

89. Όταν η ανάπτυξη ενός μοντέλου ΤΝ συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τόσο i) υποκειμένων των δεδομένων των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα περιλαμβάνονται στο σύνολο δεδομένων που χρησιμοποιείται στη φάση ανάπτυξης· όσο και ii) υποκειμένων των δεδομένων των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τη φάση εφαρμογής, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να διακρίνουν και να λαμβάνουν υπόψη τους κινδύνους που επηρεάζουν τα συμφέροντα, τα δικαιώματα και τις ελευθερίες καθεμίας από αυτές τις κατηγορίες υποκειμένων των δεδομένων κατά την επαλήθευση του κριτηρίου εξισορρόπησης που διενεργείται από υπεύθυνο επεξεργασίας.
90. **Τέλος, στην ανάλυση των πιθανών περαιτέρω συνεπειών της επεξεργασίας θα πρέπει να εξετάζεται η πιθανότητα υλοποίησης αυτών των περαιτέρω συνεπειών.** Η εκτίμηση αυτής της πιθανότητας θα πρέπει να γίνεται λαμβανομένων υπόψη των ισχυόντων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων και των ειδικών περιστάσεων της υπόθεσης. Για παράδειγμα, οι εποπτικές αρχές μπορούν να εξετάζουν κατά πόσον έχουν εφαρμοστεί μέτρα για την αποφυγή ενδεχόμενης κατάχρησης του μοντέλου ΤΝ. Όσον αφορά τα μοντέλα ΤΝ που ενδέχεται να εφαρμοστούν για διάφορους σκοπούς, όπως η παραγωγική ΤΝ, αυτό μπορεί να περιλαμβάνει ελέγχους που περιορίζουν όσο το δυνατόν περισσότερο τη χρήση τους για επιβλαβείς πρακτικές, όπως για παράδειγμα: δημιουργία περιεχομένου βαθυπαραποίησης (deepfake)· διαλογικά ρομπότ (chatbot) που χρησιμοποιούνται για παραπληροφόρηση, ηλεκτρονικό «ψάρεμα» και άλλα είδη απάτης· και ΤΝ χειραγώγησης/πράκτορες ΤΝ (ιδίως όταν είναι ανθρωπομορφικοί ή παρέχουν παραπλανητικές πληροφορίες).

Εύλογες προσδοκίες των υποκειμένων των δεδομένων

91. Βάσει της αιτιολογικής σκέψης 47 του ΓΚΠΔ, «[ε]ν πάση περιπτώσει η ύπαρξη έννομου συμφέροντος θα χρειαζόταν προσεκτική αξιολόγηση, μεταξύ άλλων ως προς το κατά πόσον το υποκείμενο των δεδομένων, κατά τη χρονική στιγμή και στο πλαίσιο της συλλογής των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μπορεί εύλογα να αναμένει ότι για τον σκοπό αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί επεξεργασία. Ειδικότερα, τα συμφέροντα και τα θεμελιώδη δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων θα μπορούσαν να υπερισχύουν των συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας, όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το υποκείμενο των δεδομένων δεν αναμένει ευλόγως περαιτέρω επεξεργασία των δεδομένων του»⁷².
92. Οι εύλογες προσδοκίες διαδραματίζουν καίριο ρόλο στο κριτήριο εξισορρόπησης, μεταξύ άλλων λόγω της πολυπλοκότητας της τεχνολογίας που χρησιμοποιείται στα μοντέλα ΤΝ και του γεγονότος ότι μπορεί να είναι δύσκολο για τα υποκείμενα των δεδομένων να κατανοήσουν την ποικιλία των πιθανών χρήσεων ενός μοντέλου ΤΝ και τη σχετική επεξεργασία δεδομένων⁷³. Για τον σκοπό αυτό, οι

⁷¹ Βλ. τμήμα 2.3 των EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024. Βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 75 του ΓΚΠΔ για περαιτέρω παραδείγματα.

⁷² Βλ. επίσης απόφαση του ΔΕΕ της 4ης Ιουλίου 2023, υπόθεση C-252/21, *Meta κατά Bundeskartellamt* (ECLI:EU:C:2023:537), σκέψη 112· απόφαση του ΔΕΕ της 11ης Δεκεμβρίου 2019, υπόθεση C-708/18, *Asociația de Proprietari bloc M5A-Scara A* (ECLI:EU:C:2019:1064), σκέψη 58· απόφαση του ΔΕΕ της 4ης Οκτωβρίου 2024, υπόθεση C-621/22, *Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond* (ECLI:EU:C:2024:857), σκέψη 55

⁷³ Για παράδειγμα, στην απόφαση της 4ης Ιουλίου 2023, υπόθεση C-252/21, *Meta κατά Bundeskartellamt* (ECLI:EU:C:2023:537), σκέψη 123, ενώ το ΔΕΕ έκρινε ότι η «βελτίωση του προϊόντος» δεν μπορεί να αποκλειστεί καταρχήν ως έννομο συμφέρον, έκρινε επίσης ότι είναι «αμφίβολο κατά πόσον [...] ο σκοπός της βελτίωσης του προϊόντος, μπορεί να υπερισχύει των συμφερόντων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του χρήστη, κατά μείζονα

πληροφορίες που παρέχονται στα υποκείμενα των δεδομένων μπορούν να εξετάζονται, προκειμένου να αξιολογηθεί κατά πόσον τα υποκείμενα των δεδομένων μπορούν εύλογα να αναμένουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τους θα υποβληθούν σε επεξεργασία. Ωστόσο, μολονότι η παράλειψη πληροφοριών μπορεί να συντελέσει στο να μην αναμένουν συγκεκριμένη επεξεργασία τα υποκείμενα των δεδομένων, μόνο η εκπλήρωση των απαιτήσεων διαφάνειας που ορίζονται στον ΓΚΠΔ δεν αρκεί αφ' εαυτής για να θεωρηθεί ότι τα υποκείμενα των δεδομένων μπορούν εύλογα να αναμένουν συγκεκριμένη επεξεργασία⁷⁴. Εξάλλου, μόνο το γεγονός ότι οι πληροφορίες που σχετίζονται με τη φάση ανάπτυξης ενός μοντέλου ΤΝ περιλαμβάνονται στην πολιτική απορρήτου του υπευθύνου επεξεργασίας δεν σημαίνει απαραίτητα ότι τα υποκείμενα των δεδομένων μπορούν εύλογα να αναμένουν να συμβεί αυτή· μάλλον, αυτό θα πρέπει να αναλύεται από τις εποπτικές αρχές με βάση τις συγκεκριμένες περιστάσεις της περίπτωσης και λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών παραγόντων.

93. Κατά την αξιολόγηση των εύλογων προσδοκιών των υποκειμένων των δεδομένων σε σχέση με την επεξεργασία που λαμβάνει χώρα στη φάση της ανάπτυξης, είναι σημαντικό να γίνεται αναφορά στα στοιχεία που αναφέρονται στις κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΠΔ σχετικά με το έννομο συμφέρον⁷⁵. Επιπλέον, στο πλαίσιο του αντικειμένου της παρούσας γνώμης, είναι σημαντικό να εξεταστεί το ευρύτερο πλαίσιο της επεξεργασίας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ήταν δημόσια διαθέσιμα ή όχι, τη φύση της σχέσης μεταξύ του υποκειμένου των δεδομένων και του υπευθύνου επεξεργασίας (και εάν υπάρχει σύνδεση μεταξύ των δύο), τη φύση της υπηρεσίας, το πλαίσιο στο οποίο συλλέχθηκαν τα προσωπικά δεδομένα, την πηγή από την οποία συλλέχθηκαν τα δεδομένα (π.χ. τον ιστότοπο ή την υπηρεσία από όπου συλλέχθηκαν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, και τις ρυθμίσεις απορρήτου που προσφέρουν), τις πιθανές περαιτέρω χρήσεις του μοντέλου, και το κατά πόσον τα υποκείμενα των δεδομένων γνωρίζουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τους βρίσκονται στο διαδίκτυο.
94. Κατά τη φάση ανάπτυξης του μοντέλου, οι εύλογες προσδοκίες των υποκειμένων των δεδομένων μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με το εάν τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία για την ανάπτυξη του μοντέλου δημοσιοποιούνται από τα υποκείμενα των δεδομένων ή όχι. Επιπλέον, οι εύλογες προσδοκίες μπορεί επίσης να διαφέρουν ανάλογα με το εάν παρασχέθηκαν απευθείας τα δεδομένα στον υπεύθυνο επεξεργασίας (π.χ. στο πλαίσιο της χρήσης της υπηρεσίας) ή εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας τα έλαβε από άλλη πηγή (π.χ. μέσω τρίτου μέρους ή μέσω εξαγωγής). Και στις δύο περιπτώσεις, τα μέτρα που λαμβάνονται για την ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με τις δραστηριότητες επεξεργασίας θα πρέπει να εξετάζονται κατά την αξιολόγηση των εύλογων προσδοκιών.
95. Στη φάση εφαρμογής του μοντέλου ΤΝ, είναι εξίσου σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι εύλογες προσδοκίες των υποκειμένων των δεδομένων στο πλαίσιο των συγκεκριμένων δυνατοτήτων του μοντέλου. Για παράδειγμα, για τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης που μπορούν να προσαρμόζονται ανάλογα με τα παρεχόμενα στοιχεία εισόδου, μπορεί να είναι σημαντικό να εξεταστεί εάν τα υποκείμενα των δεδομένων γνώριζαν ότι είχαν παράσχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ώστε το

λόγο αν πρόκειται για παιδί, λαμβανομένων υπόψη της έκτασης της επεξεργασίας και του σημαντικού της αντίκτυπου στον χρήστη».

⁷⁴ Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 53.

⁷⁵ Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφοι 50-54.

μοντέλο τεχνητής νοημοσύνης να μπορεί να προσαρμόζει τις απαντήσεις του στις ανάγκες τους και να λαμβάνουν εξατομικευμένες υπηρεσίες. Επίσης, μπορεί να είναι σημαντικό να εξεταστεί εάν η εν λόγω δραστηριότητα επεξεργασίας θα επηρεάσει μόνο την υπηρεσία που παρέχεται στα υποκείμενα των δεδομένων (π.χ. εξατομίκευση του περιεχομένου για έναν συγκεκριμένο χρήστη) ή κατά πόσον θα χρησιμοποιηθεί για την τροποποίηση της υπηρεσίας που παρέχεται σε όλους τους πελάτες (π.χ. για τη βελτίωση του μοντέλου με γενικό τρόπο). Όπως και στο στάδιο της ανάπτυξης, μπορεί επίσης να είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εξεταστεί εάν υπάρχει άμεση σύνδεση μεταξύ των υποκειμένων των δεδομένων και του υπευθύνου επεξεργασίας. Μια τέτοια άμεση σύνδεση μπορεί, για παράδειγμα, να επιτρέπει στον υπεύθυνο επεξεργασίας να παρέχει εύκολα πληροφορίες στα υποκείμενα των δεδομένων σχετικά με τη δραστηριότητα επεξεργασίας και το μοντέλο, οι οποίες θα μπορούσαν ακολούθως να επηρεάσουν τις εύλογες προσδοκίες των εν λόγω υποκειμένων των δεδομένων.

Μέτρα μετριασμού

96. Όταν τα συμφέροντα, τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων φαίνεται να υπερισχύουν του έννομου συμφέροντος ή των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτο μέρος, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο εφαρμογής μέτρων μετριασμού προκειμένου να περιοριστεί ο αντίκτυπος της επεξεργασίας στα εν λόγω υποκείμενα των δεδομένων. Τα μέτρα μετριασμού είναι διασφαλίσεις που θα πρέπει να προσαρμόζονται στις περιστάσεις της περίπτωσης και εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της σκοπούμενης χρήσης του μοντέλου ΤΝ. Αυτά τα μέτρα μετριασμού αποσκοπούν στο να διασφαλίσουν ότι δεν θα υπερισχύσουν άλλα συμφέροντα έναντι των συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας ή του τρίτου μέρους, ώστε ο υπεύθυνος επεξεργασίας να μπορεί να επικαλεστεί αυτήν τη νομική βάση.
97. Όπως υπενθυμίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΠΔ σχετικά με το έννομο συμφέρον, τα μέτρα μετριασμού δεν θα πρέπει να συγχέονται με τα μέτρα που ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται εκ του νόμου να υιοθετήσει ούτως ή άλλως για να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ, ανεξάρτητα από το εάν η επεξεργασία βασίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ⁷⁶. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα μέτρα που, για παράδειγμα, απαιτούν συμμόρφωση με τις αρχές του ΓΚΠΔ, όπως η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων.
98. Ο κατάλογος των μέτρων που παρατίθεται κατωτέρω είναι μη εξαντλητικός και μη περιοριστικός, και η εφαρμογή των μέτρων θα πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση. Ενώ, ανάλογα με τις περιστάσεις, ορισμένα από τα παρακάτω μέτρα μπορεί να απαιτούνται για τη συμμόρφωση με συγκεκριμένες υποχρεώσεις του ΓΚΠΔ, όταν αυτό δεν συμβαίνει, μπορούν να λαμβάνονται υπόψη ως πρόσθετες διασφαλίσεις. Επιπλέον, ορισμένα από τα μέτρα που αναφέρονται κατωτέρω αφορούν τομείς που παρουσιάζουν ταχεία πρόοδο και νέες εξελίξεις, και θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τις εποπτικές αρχές κατά την εξέταση μιας συγκεκριμένης περίπτωσης.
99. **Σε σχέση με τη φάση ανάπτυξης των μοντέλων ΤΝ**, μπορούν να ληφθούν διάφορα μέτρα για τον μετριασμό των κινδύνων που θέτει η επεξεργασία δεδομένων τόσο πρώτου μέρους όσο και τρίτου μέρους (μεταξύ άλλων για τον μετριασμό των κινδύνων που σχετίζονται με πρακτικές ιστοσυγκομιδής). Βάσει των ανωτέρω, το ΕΣΠΔ παρέχει ορισμένα παραδείγματα μέτρων που μπορούν να εφαρμοστούν για τον μετριασμό των κινδύνων που προσδιορίζονται στο κριτήριο εξισορρόπησης, και θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τις εποπτικές αρχές κατά την αξιολόγηση συγκεκριμένων μοντέλων ΤΝ κατά περίπτωση.

---

⁷⁶ Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 57.

100. Τεχνικά μέτρα:

- a. Μέτρα που αναφέρονται στο τμήμα 3.2.2 και είναι κατάλληλα για τον μετριασμό των κινδύνων, εφόσον τα εν λόγω μέτρα δεν οδηγούν σε ανωνυμοποίηση του μοντέλου και δεν απαιτούνται για τη συμμόρφωση με άλλες υποχρεώσεις του ΓΚΠΔ ή στο πλαίσιο του κριτηρίου αναγκαιότητας (δεύτερο στάδιο της αξιολόγησης του έννομου συμφέροντος).

101. Εκτός αυτών, άλλα σχετικά μέτρα μπορεί να είναι:

- b. Μέτρα ψευδωνυμοποίησης: αυτό θα μπορούσε, για παράδειγμα, να περιλαμβάνει μέτρα για την αποτροπή οποιουδήποτε συνδυασμού δεδομένων με βάση ατομικά αναγνωριστικά στοιχεία. Τα μέτρα αυτά ενδέχεται να μην είναι κατάλληλα όταν η εποπτική αρχή θεωρεί ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας απέδειξε την εύλογη ανάγκη συλλογής διαφορετικών δεδομένων σχετικά με ένα συγκεκριμένο πρόσωπο με σκοπό την ανάπτυξη του εν λόγω συστήματος ή μοντέλου TN.
- c. Μέτρα για την απόκρυψη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή την αντικατάστασή τους με ψευδή δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο σύνολο δεδομένων εκπαίδευσης (π.χ. αντικατάσταση ονομάτων και διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με ψευδή ονόματα και ψευδείς διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου). Το μέτρο αυτό μπορεί να είναι ιδιαίτερα κατάλληλο όταν το πραγματικό ουσιαστικό περιεχόμενο των δεδομένων δεν είναι σημαντικό για τη συνολική επεξεργασία (π.χ. στην εκπαίδευση LLM).

102. Μέτρα που διευκολύνουν την άσκηση δικαιωμάτων προσώπων:

- a. Τηρείται ένα εύλογο χρονικό διάστημα μεταξύ της συλλογής ενός συνόλου δεδομένων εκπαίδευσης και της χρήσης του. Αυτή η πρόσθετη διασφάλιση μπορεί να επιτρέψει στα υποκείμενα των δεδομένων να ασκήσουν τα δικαιώματά τους κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ενώ το εύλογο χρονικό διάστημα αξιολογείται ανάλογα με τις περιστάσεις κάθε περίπτωσης.
- b. Προτείνεται εξαρχής ανεπιφύλακτο δικαίωμα εξαίρεσης, για παράδειγμα με την παροχή διακριτικής ευχέρειας στα υποκείμενα των δεδομένων να εναντιωθούν στην επεξεργασία πριν από την πραγματοποίησή της, προκειμένου να ενισχυθεί ο έλεγχος των φυσικών προσώπων επί των δεδομένων τους, πέραν των όρων του άρθρου 21 του ΓΚΠΔ⁷⁷.
- c. Επιτρέπεται στα υποκείμενα των δεδομένων να ασκήσουν το δικαίωμα διαγραφής, ακόμη και όταν δεν συντρέχουν οι ειδικοί λόγοι που απαριθμούνται στο άρθρο 17 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ⁷⁸.
- d. Επιτρέπεται στα υποκείμενα των δεδομένων να υποβάλλουν ισχυρισμούς περί επανάληψης ή απομνημόνευσης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και τις περιστάσεις και τα μέσα με τα οποία μπορούν να αναπαραχθούν οι ισχυρισμοί, επιτρέποντας στους υπευθύνους επεξεργασίας να αναπαράγουν και να αξιολογούν τις σχετικές τεχνικές απομάθησης για την εξέταση των ισχυρισμών.

- 103. Μέτρα διαφάνειας:** σε ορισμένες περιπτώσεις, τα μέτρα μετριασμού θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν μέτρα που εξασφαλίζουν μεγαλύτερη διαφάνεια όσον αφορά την ανάπτυξη του μοντέλου TN. Ορισμένα μέτρα, πέραν της συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις του ΓΚΠΔ, μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της ασυμμετρίας στην πληροφόρηση και να επιτρέψουν στα

---

⁷⁷ Ό.π.

⁷⁸ Ό.π.

υποκείμενα των δεδομένων να κατανοήσουν καλύτερα την επεξεργασία που περιλαμβάνεται στη φάση ανάπτυξης:

- a. Δημοσιοποίηση δημόσιων και εύκολα προσβάσιμων ανακοινώσεων που υπερβαίνουν τις πληροφορίες που απαιτούνται σύμφωνα με το άρθρο 13 ή 14 του ΓΚΠΔ, για παράδειγμα παρέχοντας πρόσθετες λεπτομέρειες σχετικά με τα κριτήρια συλλογής και όλα τα σύνολα δεδομένων που χρησιμοποιούνται, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη ειδικής προστασίας των παιδιών και των ευάλωτων ατόμων.
- b. Εναλλακτικές μορφές ενημέρωσης των υποκειμένων των δεδομένων, για παράδειγμα: εκστρατείες σε διάφορα μέσα ενημέρωσης για την ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων, ενημερωτική εκστρατεία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, χρήση γραφικής απεικόνισης, συχνές ερωτήσεις, σημάνσεις διαφάνειας και κάρτες μοντέλου, η συστηματοποίηση των οποίων θα μπορούσε να διαρθρώσει την παρουσίαση των πληροφοριών σχετικά με τα μοντέλα ΤΝ, καθώς και ετήσιες εκθέσεις διαφάνειας σε εθελοντική βάση.

104. **Ειδικά μέτρα μετριασμού στο πλαίσιο της ιστοσυγκομιδής:** Δεδομένου ότι, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η ιστοσυγκομιδή εγείρει ειδικούς κινδύνους⁷⁹, θα μπορούσαν να προσδιοριστούν ειδικά μέτρα μετριασμού στο πλαίσιο αυτό. Όπου είναι σκόπιμο, μπορούν να εξετάζονται από τις εποπτικές αρχές, επιπλέον των μέτρων μετριασμού που αναφέρονται ανωτέρω, κατά τη διερεύνηση των υπευθύνων επεξεργασίας που διενεργούν ιστοσυγκομιδή.

105. Ειδικά μέτρα, όταν δεν είναι απαραίτητα στο πλαίσιο του δεύτερου σταδίου της αξιολόγησης του έννομου συμφέροντος, μπορούν να αποδειχθούν χρήσιμα για τον μετριασμό του κινδύνου της ιστοσυγκομιδής. Σε αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται **τεχνικά μέτρα**, όπως:

- a. Εξαίρεση του περιεχομένου των δεδομένων από δημοσιεύσεις οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που ενέχουν κινδύνους για συγκεκριμένα πρόσωπα ή ομάδες προσώπων (π.χ. πρόσωπα που ενδέχεται να υποστούν κακοποίηση, μεροληψία ή ακόμη και σωματική βλάβη εάν οι πληροφορίες δημοσιοποιηθούν).
- b. Διασφάλιση ότι ορισμένες κατηγορίες δεδομένων δεν συλλέγονται ή ότι ορισμένες πηγές εξαιρούνται από τη συλλογή δεδομένων· αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, ορισμένους ιστότοπους που είναι ιδιαίτερα παρεμβατικοί λόγω του ευαίσθητου χαρακτήρα του αντικειμένου τους.
- c. Εξαίρεση της συλλογής από ιστότοπους (ή τμήματα ιστότοπων) που αντιτίθενται σαφώς στην ιστοσυγκομιδή και την επαναχρησιμοποίηση του περιεχομένου τους για τους σκοπούς της δημιουργίας βάσεων δεδομένων εκπαίδευσης ΤΝ (για παράδειγμα, με παράλειψη των αρχείων robots.txt ή ai.txt ή με τήρηση οποιουδήποτε άλλου αναγνωρισμένου μηχανισμού ρητής εξαίρεσης από την αυτόματη ανίχνευση ή εξαγωγή δεδομένων).
- d. Επιβολή άλλων σχετικών ορίων για τη συλλογή, ενδεχομένως συμπεριλαμβανομένων κριτηρίων που βασίζονται σε χρονικές περιόδους.

---

⁷⁹ Οι πρακτικές αυτές μπορεί επίσης να εγείρουν πρόσθετα ζητήματα που δεν καλύπτονται από την παρούσα γνωμοδότηση, βλ. για παράδειγμα Pagallo U., Ciani Sciolla J., *Anatomy of web data scraping: ethics, standards, and the troubles of the law (Ανατομία της ιστοσυγκομιδής δεδομένων: δεοντολογία, πρότυπα, και τα προβλήματα της νομοθεσίας)*. European Journal of Privacy Law & Technologies, (2023) 2 σ. 1-19, διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://doi.org/10.57230/EJPLT232PS>.

106. Στο πλαίσιο της ιστοσυγκομιδής, παραδείγματα ειδικών μέτρων που **διευκολύνουν την άσκηση των δικαιωμάτων των προσώπων και τη διαφάνεια** μπορεί να είναι: η δημιουργία καταλόγου αυτοεξάιρεσης, τον οποίο διαχειρίζεται ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο οποίος επιτρέπει στα υποκείμενα των δεδομένων να εναντιωθούν στη συλλογή των δεδομένων τους σε ορισμένους ιστότοπους ή επιγραμμικές πλατφόρμες, με την παροχή πληροφοριών που τα ταυτοποιούν στους εν λόγω ιστότοπους, ακόμη και πριν πραγματοποιηθεί η συλλογή δεδομένων⁸⁰.
107. **Ειδικές εκτιμήσεις σχετικά με τα μέτρα μετριασμού κατά τη φάση εφαρμογής:** Μολονότι ορισμένα από τα μέτρα που αναφέρονται ανωτέρω ενδέχεται να αφορούν επίσης τη φάση εφαρμογής, ανάλογα με τις περιστάσεις, το ΕΣΠΔ παρέχει κατωτέρω μη εξαντλητικό κατάλογο πρόσθετων υποστηρικτικών μέτρων που μπορούν να εφαρμοστούν και τα οποία θα πρέπει να αξιολογούνται από τις εποπτικές αρχές κατά περίπτωση.
- a. **Τεχνικά μέτρα** μπορούν, για παράδειγμα, να τεθούν σε εφαρμογή για να αποτραπεί η αποθήκευση, η επανάληψη ή η παραγωγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως στο πλαίσιο παραγωγικών μοντέλων ΤΝ (όπως φίλτρα εξόδου) ή/και για τον μετριασμό του κινδύνου παράνομης επαναχρησιμοποίησης από μοντέλα ΤΝ γενικού σκοπού (π.χ. ψηφιακό υδατογράφημα των παραγόμενων από ΤΝ εξόδων).
  - b. **Μέτρα που διευκολύνουν ή επιταχύνουν την άσκηση των δικαιωμάτων των προσώπων** στη φάση της ανάπτυξης, πέραν των απαιτήσεων της νομοθεσίας, ιδίως όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την άσκηση του δικαιώματος διαγραφής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα δεδομένα εξόδου του μοντέλου, ή τη διαγραφή των διπλοτύπων, και τεχνικές μετεκπαίδευσης που επιχειρούν να αφαιρέσουν ή να αποκρύψουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
108. Κατά τη διερεύνηση της εφαρμογής ενός συγκεκριμένου μοντέλου ΤΝ, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να εξετάζουν εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει δημοσιεύσει το κριτήριο εξισορρόπησης που διενήργησε, καθώς αυτό μπορεί να αυξήσει τη διαφάνεια και τη δικαιοσύνη. Όπως αναφέρεται στις κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΠΔ σχετικά με το έννομο συμφέρον, άλλα μέτρα μπορεί να θεωρηθεί ότι παρέχουν στα υποκείμενα των δεδομένων πληροφορίες από το κριτήριο εξισορρόπησης πριν από οποιαδήποτε συλλογή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁸¹. Το ΕΣΠΔ επαναλαμβάνει επίσης⁸² ότι ένα στοιχείο που πρέπει να εξετάζεται είναι εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει εμπλέξει τον ΥΠΔ, κατά περίπτωση.

3.4 Σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπο μιας παράνομης επεξεργασίας κατά την ανάπτυξη ενός μοντέλου ΤΝ στη νομιμότητα της επακόλουθης επεξεργασίας ή λειτουργίας του μοντέλου ΤΝ

---

⁸⁰ Εκτός εάν ο υπεύθυνος της επεξεργασίας καταδείξει επιτακτικούς και νόμιμους λόγους για την επεξεργασία οι οποίοι υπερισχύουν των συμφερόντων, των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων ή για τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων.

⁸¹ EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 68.

⁸² EDPB Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR, Version 1.0 (Κατευθυντήριες γραμμές 1/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, έκδοση 1.0), που εκδόθηκαν στις 8 Οκτωβρίου 2024, παράγραφος 12.

109. Η παρούσα ενότητα της γνώμης αφορά το ερώτημα 4 της αίτησης. Το εν λόγω ερώτημα ζητεί διευκρινίσεις σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπο μιας παράνομης επεξεργασίας κατά τη φάση ανάπτυξης στην επακόλουθη επεξεργασία (για παράδειγμα στη φάση εφαρμογής του μοντέλου TN) ή στη λειτουργία του μοντέλου. Σκοπός του ερωτήματος είναι να αναλυθεί τόσο η περίπτωση στην οποία ένα τέτοιο μοντέλο TN επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία διατηρούνται στο μοντέλο (ερώτημα 4(i) του αιτήματος), όσο και η περίπτωση στην οποία δεν γίνεται πλέον καμία επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην εφαρμογή του μοντέλου TN (δηλ. το μοντέλο είναι ανώνυμο) (ερώτημα 4(ii) του αιτήματος).
110. Πριν εξετάσει ορισμένα συγκεκριμένα σενάρια, το ΕΣΠΔ διατυπώνει τις ακόλουθες γενικές εκτιμήσεις.
111. Πρώτον, οι διευκρινίσεις που παρέχονται στην παρούσα ενότητα θα επικεντρωθούν στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη φάση ανάπτυξης που πραγματοποιείται χωρίς να τηρείται η αρχή της νομιμότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) του ΓΚΠΔ και ειδικότερα στο άρθρο 6 του ΓΚΠΔ (εφεξής «**παράνομος χαρακτήρας**»)⁸³. Στο ίδιο πνεύμα, οι εκτιμήσεις του ΕΣΠΔ θα επικεντρωθούν στον αντίκτυπο του παράνομου χαρακτήρα της επεξεργασίας κατά τη φάση της ανάπτυξης στη νομιμότητα [δηλαδή στη συμμόρφωση με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) του ΓΚΠΔ και το άρθρο 6 του ΓΚΠΔ] της επακόλουθης επεξεργασίας ή λειτουργίας του μοντέλου. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι η επεξεργασία που διενεργείται στη φάση της ανάπτυξης μπορεί επίσης να οδηγήσει σε παραβάσεις άλλων διατάξεων του ΓΚΠΔ, όπως η έλλειψη διαφάνειας έναντι των υποκειμένων των δεδομένων ή η προστασία των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και/ή εξ ορισμού, οι οποίες δεν αναλύονται στην παρούσα γνωμοδότηση.
112. Δεύτερον, κατά την εξέταση αυτού του ερωτήματος, η αρχή της λογοδοσίας, η οποία απαιτεί από τους υπευθύνους επεξεργασίας να φέρουν την ευθύνη και να αποδεικνύουν τη συμμόρφωση, μεταξύ άλλων, με το άρθρο 5 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ και το άρθρο 6 του ΓΚΠΔ⁸⁴, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο. Αυτό ισχύει επίσης για την ανάγκη να αξιολογηθεί ποιος οργανισμός είναι υπεύθυνος επεξεργασίας για την επίμαχη δραστηριότητα επεξεργασίας, και αν προκύπτουν καταστάσεις κοινής ευθύνης επεξεργασίας (καθώς αυτές μπορεί να είναι άρρηκτα συνδεδεμένες)⁸⁵. Λαμβανομένης υπόψη της σημασίας των πραγματικών περιστάσεων κάθε υπόθεσης, μεταξύ άλλων όσον αφορά τον ρόλο που διαδραματίζει κάθε μέρος που συμμετέχει στην επεξεργασία, οι εκτιμήσεις του ΕΣΠΔ θα πρέπει να νοούνται ως γενικές παρατηρήσεις οι οποίες θα πρέπει να αξιολογούνται κατά περίπτωση από τις εποπτικές αρχές.
113. Τρίτον, το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, οι εποπτικές αρχές «*επιφορτίζονται με την παρακολούθηση της εφαρμογής του [ΓΚΠΔ], με σκοπό την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας που τα αφορούν και τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ένωση*». Ως εκ τούτου, εμπίπτει στην αρμοδιότητα των εποπτικών αρχών να αξιολογούν τη νομιμότητα της επεξεργασίας και να ασκούν τις εξουσίες που τους παρέχει ο ΓΚΠΔ σύμφωνα με το εθνικό τους πλαίσιο⁸⁶. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι εποπτικές αρχές έχουν τη διακριτική ευχέρεια να

⁸³ Απόφαση του ΔΕΕ της 4ης Μαΐου 2023, υπόθεση C-60/22, *Bundesrepublik Deutschland* (ECLI:EU:C:2023:373), σκέψεις 55-57.

⁸⁴ Απόφαση του ΔΕΕ της 4ης Μαΐου 2023, υπόθεση C-60/22, *Bundesrepublik Deutschland* (ECLI:EU:C:2023:373), σκέψη 53.

⁸⁵ Κατευθυντήριες γραμμές 07/2020 του ΕΣΠΔ σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία στον ΓΚΠΔ, έκδοση 2.1, που εγκρίθηκαν στις 7 Ιουλίου 2021, παράγραφος 55.

⁸⁶ Ειδικό εθνικό κανόνες μπορεί να πρέπει να ληφθούν υπόψη. Βλ., για παράδειγμα, το άρθρο 2-10 του ιταλικού κώδικα προστασίας δεδομένων (νομοθετικό διάταγμα 196/2003), το οποίο ορίζει ότι τα δεδομένα που

αξιολογούν την πιθανή παράβαση ή τις πιθανές παραβάσεις και να επιλέγουν κατάλληλα, αναγκαία και αναλογικά μέτρα, από αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 58 του ΓΚΠΔ, λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις κάθε μεμονωμένης περίπτωσης⁸⁷.

114. Όταν διαπιστώνεται παράβαση, οι εποπτικές αρχές μπορούν να επιβάλλουν διορθωτικά μέτρα, όπως να διατάσσουν τους υπευθύνους επεξεργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις κάθε περίπτωσης, να λάβουν μέτρα για την αποκατάσταση του παράνομου χαρακτήρα της αρχικής επεξεργασίας. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την επιβολή προστίμου, την επιβολή προσωρινού περιορισμού στην επεξεργασία, τη διαγραφή μέρους του συνόλου δεδομένων που υποβλήθηκε σε παράνομη επεξεργασία ή, όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, ανάλογα με τα διαθέσιμα πραγματικά περιστατικά, λαμβάνοντας υπόψη την αναλογικότητα του μέτρου, την εντολή διαγραφής ολόκληρου του συνόλου δεδομένων που χρησιμοποιήθηκε για την ανάπτυξη του μοντέλου ΤΝ και/ή του ίδιου του μοντέλου ΤΝ. Κατά την αξιολόγηση της αναλογικότητας του προβλεπόμενου μέτρου, οι εποπτικές αρχές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη μέτρα που μπορούν να εφαρμοστούν από τον υπεύθυνο επεξεργασίας για την αποκατάσταση του παράνομου χαρακτήρα της αρχικής επεξεργασίας (π.χ. επανεκπαίδευση).
115. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει επίσης ότι, όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία παράνομα, τα υποκείμενα των δεδομένων μπορούν να ζητήσουν τη διαγραφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν, σύμφωνα με τους όρους που ορίζονται στο άρθρο 17 του ΓΚΠΔ, και ότι οι εποπτικές αρχές μπορούν να διατάξουν αυτεπαγγέλτως τη διαγραφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁸⁸.
116. Όταν αξιολογούν εάν ένα μέτρο είναι κατάλληλο, αναγκαίο και αναλογικό, οι εποπτικές αρχές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη, μεταξύ άλλων στοιχείων, τους κινδύνους που ενέχονται για τα υποκείμενα των δεδομένων, τη σοβαρότητα της παράβασης, την τεχνική και οικονομική σκοπιμότητα του μέτρου, καθώς και τον όγκο των σχετικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
117. Τέλος, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι τα μέτρα που λαμβάνονται από τις εποπτικές αρχές βάσει του ΓΚΠΔ δεν θίγουν τα μέτρα που λαμβάνονται από τις αρμόδιες αρχές βάσει της πράξης για την ΤΝ ή/και βάσει άλλων εφαρμοστέων νομικών πλαισίων (π.χ. νομοθεσία περί αστικής ευθύνης).
118. Στις επόμενες ενότητες, το ΕΣΠΔ θα εξετάσει τρία σενάρια που καλύπτονται από το ερώτημα 4 του αιτήματος, όπου οι διαφορές έγκεινται στο εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία για την ανάπτυξη του μοντέλου διατηρούνται στο μοντέλο και/ή κατά πόσον η επακόλουθη επεξεργασία πραγματοποιείται από τον ίδιο ή άλλον υπεύθυνο επεξεργασίας.

υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά παράβαση των κανόνων προστασίας δεδομένων δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη άλλων εθνικών νομικών πλαισίων, όπως του ποινικού δικαίου.

⁸⁷ Βλ. σχετικά αιτιολογική σκέψη 129 του ΓΚΠΔ, καθώς και απόφαση του ΔΕΕ της 26ης Σεπτεμβρίου 2024, υπόθεση C-768-21, *TR κατά Land Hessen* (ECLI:EU:C:2024:785), σκέψη 37· απόφαση του ΔΕΕ της 7ης Δεκεμβρίου 2023, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-26/22 και C-64/22, *SCHUFA Holding (Libération de reliquat de dette)* (ECLI:EU:C:2023:958), σκέψη 57· και απόφαση του ΔΕΕ της 14ης Μαρτίου 2024, υπόθεση C-46/23, *Újpesti Polgármesteri Hivatal* (ECLI:EU:C:2024:239), σκέψη 34.

⁸⁸ Βλ. σχετικά: EDPB Opinion 39/2021 on whether Article 58(2)(g) GDPR could serve as a legal basis for a supervisory authority to order ex officio the erasure of personal data in a situation where such request was not submitted by the data subject (Γνώμη 39/2021 του ΕΣΠΔ σχετικά με τη δυνατότητα χρήσης του άρθρου 58 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του ΓΚΠΔ ως νομικής βάσης για να διατάξει μια εποπτική αρχή αυτεπαγγέλτως τη διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε περίπτωση που δεν υποβλήθηκε τέτοιο αίτημα από το υποκείμενο των δεδομένων), παράγραφος 28. Βλ. επίσης, σχετικά, απόφαση του ΔΕΕ της 14ης Μαρτίου 2024, υπόθεση C-46/23, *Újpesti Polgármesteri Hivatal* (ECLI:EU:C:2024:239), σκέψη 42.

3.4.1 Σενάριο 1 Ένας υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται παρανόμως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για την ανάπτυξη του μοντέλου, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διατηρούνται στο μοντέλο και στη συνέχεια υποβάλλονται σε επεξεργασία από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας (για παράδειγμα, στο πλαίσιο της εφαρμογής του μοντέλου).

119. Αυτό το σενάριο σχετίζεται με το ερώτημα 4(i) του αιτήματος, στην περίπτωση που ένας υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται παρανόμως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (δηλαδή δεν συμμορφώνεται με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) του ΓΚΠΔ και το άρθρο 6 του ΓΚΠΔ) για την ανάπτυξη ενός μοντέλου ΤΝ, το μοντέλο ΤΝ διατηρεί πληροφορίες που αφορούν ένα ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο, και συνεπώς δεν είναι ανώνυμο. Στη συνέχεια, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας (για παράδειγμα, στο πλαίσιο της εφαρμογής του μοντέλου). Σε σχέση με αυτό το σενάριο, το ΕΣΠΔ διατυπώνει τις ακόλουθες εκτιμήσεις.
120. Η εξουσία της εποπτικής αρχής να επιβάλει διορθωτικά μέτρα στην αρχική επεξεργασία (όπως εξηγείται στις παραγράφους 113, 114, 115 ανωτέρω) θα είχε καταρχήν αντίκτυπο στην επακόλουθη επεξεργασία (π.χ. εάν η εποπτική αρχή δώσει εντολή στον υπεύθυνο επεξεργασίας να διαγράψει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβλήθηκαν παρανόμως σε επεξεργασία, τα εν λόγω διορθωτικά μέτρα δεν θα επέτρεπαν στον υπεύθυνο επεξεργασίας να επεξεργαστεί στη συνέχεια τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υπόκεινται στα μέτρα).
121. Όσον αφορά ειδικότερα τον αντίκτυπο της παράνομης επεξεργασίας κατά τη φάση ανάπτυξης στην επακόλουθη επεξεργασία (για παράδειγμα στη φάση της εφαρμογής), το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι εναπόκειται στις εποπτικές αρχές να διενεργούν κατά περίπτωση ανάλυση που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές περιστάσεις κάθε περίπτωσης.
122. **Το εάν οι φάσεις ανάπτυξης και εφαρμογής αφορούν χωριστούς σκοπούς (και άρα συνιστούν χωριστές δραστηριότητες επεξεργασίας) και ο βαθμός στον οποίο η έλλειψη νομικής βάσης για την αρχική δραστηριότητα επεξεργασίας επηρεάζει τη νομιμότητα της επακόλουθης επεξεργασίας, θα πρέπει να αξιολογούνται κατά περίπτωση, ανάλογα με το πλαίσιο της περίπτωσης.**
123. Για παράδειγμα, όσον αφορά συγκεκριμένα τη νομική βάση του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του ΓΚΠΔ, όταν η επακόλουθη επεξεργασία βασίζεται σε έννομο συμφέρον, το γεγονός ότι η αρχική επεξεργασία ήταν παράνομη θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην αξιολόγηση του έννομου συμφέροντος (π.χ. όσον αφορά τους κινδύνους για τα υποκείμενα των δεδομένων ή το γεγονός ότι τα υποκείμενα των δεδομένων ενδέχεται να μην αναμένουν τέτοια επακόλουθη επεξεργασία). Στις περιπτώσεις αυτές, ο παράνομος χαρακτήρας της επεξεργασίας κατά τη φάση της ανάπτυξης μπορεί να επηρεάσει τη νομιμότητα της επακόλουθης επεξεργασίας.

3.4.2 Σενάριο 2 Ένας υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται παρανόμως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για την ανάπτυξη του μοντέλου, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διατηρούνται στο μοντέλο και υποβάλλονται σε επεξεργασία από άλλον υπεύθυνο επεξεργασίας στο πλαίσιο της εφαρμογής του μοντέλου.

124. Το σενάριο αυτό σχετίζεται με το ερώτημα 4(i) του αιτήματος. Διαφέρει από το σενάριο 1 (στην ενότητα 3.4.1 της παρούσας γνωμοδότησης), καθώς τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται ακολούθως σε επεξεργασία από άλλον υπεύθυνο επεξεργασίας στο πλαίσιο της εφαρμογής του μοντέλου ΤΝ.

125. Το ΕΣΠΑ υπενθυμίζει ότι η εξακρίβωση των ρόλων που ανατίθενται στους εν λόγω διαφορετικούς φορείς βάσει του πλαισίου προστασίας των δεδομένων αποτελεί ουσιαστικό στάδιο προκειμένου να προσδιοριστούν οι ισχύουσες υποχρεώσεις δυνάμει του ΓΚΠΔ και το ποιος είναι υπεύθυνος για τις εν λόγω υποχρεώσεις, καθώς και ότι οι καταστάσεις κοινής ευθύνης επεξεργασίας θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση των αρμοδιοτήτων κάθε μέρους βάσει του ΓΚΠΔ. Ως εκ τούτου, οι παρακάτω παρατηρήσεις θα πρέπει να θεωρούνται γενικά στοιχεία που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τις εποπτικές αρχές, κατά περίπτωση. Σε σχέση με αυτό το σενάριο 2, το ΕΣΠΑ διατυπώνει τις ακόλουθες εκτιμήσεις.
126. Πρώτον, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) του ΓΚΠΔ, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 5 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ, κάθε υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να διασφαλίζει τη νομιμότητα της επεξεργασίας που διενεργεί και να είναι σε θέση να την αποδείξει. Ως εκ τούτου, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να αξιολογούν τη νομιμότητα της επεξεργασίας που διενεργείται από i) τον υπεύθυνο επεξεργασίας που ανέπτυξε αρχικά το μοντέλο TN⁸⁹ και ii) τον υπεύθυνο επεξεργασίας που απέκτησε το μοντέλο TN και επεξεργάζεται ο ίδιος τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
127. Δεύτερον, οι εκτιμήσεις που διατυπώθηκαν στις παραγράφους 113, 114 και 115 ανωτέρω είναι συναφείς στην παρούσα περίπτωση, όσον αφορά την εξουσία των εποπτικών αρχών να παρεμβαίνουν σε σχέση με την αρχική επεξεργασία. Το άρθρο 17 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του ΓΚΠΔ (διαγραφή δεδομένων που υποβλήθηκαν σε παράνομη επεξεργασία) και το άρθρο 19 του ΓΚΠΔ (υποχρέωση γνωστοποίησης όσον αφορά τη διόρθωση ή τη διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή τον περιορισμό της επεξεργασίας) ενδέχεται, ανάλογα με τις περιστάσεις της περίπτωσης, να είναι επίσης συναφή στο πλαίσιο αυτό, για παράδειγμα σε σχέση με τη γνωστοποίηση που θα πρέπει να πραγματοποιήσει ο υπεύθυνος επεξεργασίας που αναπτύσσει το μοντέλο προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας που εφαρμόζει το μοντέλο.
128. Τρίτον, όσον αφορά τον πιθανό αντίκτυπο του παράνομου χαρακτήρα της αρχικής επεξεργασίας στην επακόλουθη επεξεργασία που διενεργείται από άλλον υπεύθυνο επεξεργασίας, η εν λόγω αξιολόγηση θα πρέπει να διενεργείται από τις εποπτικές αρχές κατά περίπτωση.
129. **Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας που εφαρμόζει το μοντέλο διενήργησε κατάλληλη αξιολόγηση, στο πλαίσιο των υποχρεώσεων λογοδοσίας του⁸⁹ για απόδειξη της συμμόρφωσης με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) και το άρθρο 6 του ΓΚΠΔ, προκειμένου να εξακριβώσει ότι το μοντέλο TN δεν αναπτύχθηκε με παράνομη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.** Στην εν λόγω αξιολόγηση οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει αξιολογήσει ορισμένα μη εξαντλητικά κριτήρια, όπως η πηγή των δεδομένων και το κατά πόσον το μοντέλο TN είναι αποτέλεσμα παράβασης του ΓΚΠΔ, ιδίως εάν αυτό καθορίστηκε από εποπτική αρχή ή δικαστήριο, ώστε ο υπεύθυνος επεξεργασίας που εφαρμόζει το μοντέλο να μην μπορεί να αγνοήσει το γεγονός ότι η αρχική επεξεργασία ήταν παράνομη.
130. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να εξετάζει, για παράδειγμα, εάν τα δεδομένα προέρχονται από παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή εάν διαπιστώθηκε παράβαση στην επεξεργασία από εποπτική αρχή ή δικαστήριο. **Ο βαθμός της αξιολόγησης του υπευθύνου επεξεργασίας και το επίπεδο λεπτομέρειας που αναμένεται από τις εποπτικές αρχές μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με διάφορους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένου του είδους και του βαθμού των κινδύνων που ενέχει η επεξεργασία στο μοντέλο TN κατά την εφαρμογή του σε σχέση**

---

⁸⁹ Άρθρο 5 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ και άρθρο 24 του ΓΚΠΔ.

με τα υποκείμενα των δεδομένων των οποίων τα δεδομένα χρησιμοποιήθηκαν για την ανάπτυξη του μοντέλου.

131. Το ΕΣΠΔ σημειώνει ότι η πράξη για την ΤΝ απαιτεί από τους παρόχους συστημάτων ΤΝ υψηλού κινδύνου να καταρτίζουν δήλωση συμμόρφωσης ΕΕ⁹⁰, και ότι μια τέτοια δήλωση περιέχει βεβαίωση ότι το σχετικό σύστημα ΤΝ συμμορφώνεται με τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων⁹¹. Το ΕΣΠΔ σημειώνει ότι μια τέτοια υπεύθυνη δήλωση δεν μπορεί να αποτελεί αδιαμφισβήτητη διαπίστωση συμμόρφωσης σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ. Ωστόσο, μπορεί να ληφθεί υπόψη από τις εποπτικές αρχές κατά τη διερεύνηση ενός συγκεκριμένου μοντέλου ΤΝ.
132. Οι ίδιες εκτιμήσεις που διατυπώθηκαν στην παράγραφο 123 ανωτέρω είναι επίσης συναφείς στην παρούσα περίπτωση. Όταν οι εποπτικές αρχές επαληθεύουν εάν και με ποιον τρόπο ο υπεύθυνος επεξεργασίας αξιολόγησε την καταλληλότητα του έννομου συμφέροντος ως νομικής βάσης για την επεξεργασία που διενεργεί, ο παράνομος χαρακτήρας της αρχικής επεξεργασίας θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο της αξιολόγησης του έννομου συμφέροντος, για παράδειγμα με την αξιολόγηση των δυνητικών κινδύνων που ενδέχεται να προκύψουν για τα υποκείμενα των δεδομένων των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβλήθηκαν παράνομα σε επεξεργασία για την ανάπτυξη του μοντέλου. Διάφορες πτυχές, είτε τεχνικής φύσης (π.χ. η ύπαρξη φίλτρων ή περιορισμών πρόσβασης που τέθηκαν κατά την ανάπτυξη του μοντέλου, τα οποία ο μετέπειτα υπεύθυνος επεξεργασίας δεν μπορεί να παρακάμψει ή να επηρεάσει, και τα οποία θα μπορούσαν να αποτρέψουν την πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή την κοινολόγηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) είτε νομικής φύσης (π.χ. η φύση και η σοβαρότητα του παράνομου χαρακτήρα της αρχικής επεξεργασίας) πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη στο πλαίσιο του κριτηρίου εξισορρόπησης.

3.4.3 Σενάριο 3: Ένας υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται παρανόμως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για την ανάπτυξη του μοντέλου, στη συνέχεια εξασφαλίζει την ανωνυμοποίηση του μοντέλου, πριν ο ίδιος ή άλλος υπεύθυνος επεξεργασίας ξεκινήσει άλλη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της εφαρμογής.

133. Το σενάριο αυτό σχετίζεται με το ερώτημα 4(ii) του αιτήματος και αναφέρεται στην περίπτωση όπου ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάζεται παρανόμως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για την ανάπτυξη του μοντέλου ΤΝ, αλλά το πράττει με τρόπο που εξασφαλίζει την ανωνυμοποίηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, πριν ο ίδιος ή άλλος υπεύθυνος επεξεργασίας ξεκινήσει άλλη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της εφαρμογής. Πρώτον, το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι οι εποπτικές αρχές είναι αρμόδιες και έχουν την εξουσία να παρεμβαίνουν όσον αφορά την επεξεργασία που σχετίζεται με την ανωνυμοποίηση του μοντέλου, καθώς και την επεξεργασία που διενεργείται κατά τη φάση ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, οι εποπτικές αρχές μπορούν, ανάλογα με τις ειδικές περιστάσεις της περίπτωσης, να επιβάλουν διορθωτικά μέτρα σε αυτήν την αρχική επεξεργασία (όπως εξηγείται στις παραγράφους 113, 114, 115 ανωτέρω).
134. Εάν μπορεί να αποδειχθεί ότι η επακόλουθη λειτουργία του μοντέλου ΤΝ δεν συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι ο ΓΚΠΔ δεν έχει εφαρμογή⁹². Ως εκ τούτου, ο παράνομος χαρακτήρας της αρχικής επεξεργασίας δεν θα πρέπει να επηρεάζει τη μεταγενέστερη λειτουργία του μοντέλου. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ υπογραμμίζει ότι ο απλός ισχυρισμός περί

⁹⁰ Άρθρο 16 στοιχείο ζ) και άρθρο 47 της πράξης για την ΤΝ.

⁹¹ Παράρτημα V σημείο 5 της πράξης για την ΤΝ.

⁹² Αιτιολογική σκέψη 26 του ΓΚΠΔ.

ανωνυμίας του μοντέλου δεν αρκεί για να το εξαιρέσει από την εφαρμογή του ΓΚΠΔ, και σημειώνει ότι οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να το αξιολογήσουν λαμβάνοντας υπόψη, κατά περίπτωση, τις εκτιμήσεις που παρέχει το ΕΣΠΔ ως απάντηση στο ερώτημα 1 του αιτήματος.

135. Όταν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας επεξεργάζονται ακολούθως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται κατά τη διάρκεια της φάσης εφαρμογής, μετά την ανωνυμοποίηση του μοντέλου, ο ΓΚΠΔ θα έχει εφαρμογή σε σχέση με τις εν λόγω δραστηριότητες επεξεργασίας. Σε αυτές τις περιπτώσεις, όσον αφορά τον ΓΚΠΔ, η νομιμότητα της επεξεργασίας που πραγματοποιείται κατά τη φάση της εφαρμογής δεν θα πρέπει να επηρεάζεται από τον παράνομο χαρακτήρα της αρχικής επεξεργασίας.

4 Τελικές παρατηρήσεις

136. Η παρούσα γνώμη απευθύνεται σε όλες τις εποπτικές αρχές και δημοσιοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 64 παράγραφος 5 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ.

Για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

Η Πρόεδρος

Anu Talus